

İÇİNDEKİLER

(BİRİNCİ CİLT)

Kemal Gözler, *İdare Hukuku*, Bursa, 2. Baskı, 2009, c.I. (www.idare.gen.tr/idarehukuku.htm)

İDARE HUKUKUNUN BİLGİ KAYNAKLARI

I. Mevzuat	1
II. Mahkeme Kararları	2
A. Danıştay Kararları	3
Danıştay Dergisi	3
Danıştay Bilgi Bankası	3
Kazancı İçtihat Bilgi Bankası	3
Hukuk Türk Mevzuat ve İçtihat Bilgi Bankası	3
Hukuk Türk Mevzuat ve İçtihat Bilgi Bankası	3
Özel İçtihat Derlemeleri	4
Danıştay Kararlarına Atıf Usûlü	5
Danıştay Kararları Davacının Adıyla Zikredilmesi Gerekir	6
Danıştay Dergisi Hakkında Diğer Eşitiriler	10
B. Askerî Yüksek İdare Mahkemesi Kararları	11
C. Anayasa Mahkemesi Kararları	12
D. Uyuşmazlık Mahkemesi Kararları	12
E. Yargıtay Kararları	13
F. Fransız Danıştay (Conseil d'État)	13
III. Bilimsel Eserler	14
A. Genel Eserler	14
1. Fransızca	14
2. Türkçe	16
B. Monografiler	19
C. Makaleler (Dergiler)	19
Fransa	20
Türkiye	20
IV. İnternet Kaynakları	22
V. Kaynak Tarama	22

Birinci Kısım

İDARE VE İDARE HUKUKU

Bölüm 1

İDARE KAVRAMI

İdare	25
Kamu İdaresi-Özel İdare Ayrımı	26
Organik Anlamda İdare-Fonksiyonel Anlamda İdare	27
I. İdare Organı (Organik Anlamda İdare)	27
A. İdare Organının Yasama Organından Ayrılması	28
B. İdare Organının Yargı Organından Ayrılması	28
C. İdare Organının Yürütme Organından Ayrılması	28
1. Bakanlar İdareden Tamamıyla Ayrı Değildir	29
2. Başbakan da İdareden Tamamıyla Ayrı Değildir	30
3. Bakanlar Kurulu da İdareden Tamamıyla Ayrı Değildir	30
4. Cumhurbaşkanı da İdareden Tamamıyla Ayrı Değildir	30

II. İdarî Fonksiyon (Fonksiyonel Anlamda İdare).....	32
A. Maddî Kriter	32
-Maddî Kriterin Eleştirisi	34
B. Şeklî veya Organik Kriter	35
1. İdarî Fonksiyonun Yasama Fonksiyonundan Ayrılması.....	36
2. İdarî Fonksiyonun Yargı Fonksiyonundan Ayrılması	37
a) Organik Unsurların Yargı Organından Çıkma	37
b) Maddî Unsurların Hukukî Uyumsuzlukları Çözme	37
Unsurların Birlikte Gerçekleşmeli	38
“Bağımsızlık” ve “Kesin Hüküm” Yargı İşleminin Tanımlayıcı Bir	
Unsuru Değildir.....	38
“Bağımsızlık” Yargı Fonksiyonunun Tanımlayıcı Bir Özelliği Değildir.....	39
“Kesin Olarak Karara Bağlama” Yargı Fonksiyonunun Tanımlayıcı	
Bir Özelliği Değildir.....	40
3. İdarî Fonksiyonun Hükümet Fonksiyonundan Ayrılması.....	41
C. İdarî Fonksiyonun Özellikleri	44
D. İdarenin Faaliyet Alanı	45

Bölüm 2

İDARE HUKUKU

(Tanımı, Sistemleri, Gelişimi, Özellikleri, Kaynakları, Uygulama Alanı, Bölümleri, Temel İlkeleri, vs.)

I. İdare Hukukunun Tanımı.....	49
A. Geniş Anlamda İdare Hukuku.....	50
B. Dar Anlamda İdare Hukuku	50
II. İdare Hukuku Sistemleri.....	50
A. Anglo-Sakson Sistemi: Adli İdare Sistemi.....	50
B. Kara Avrupası Sistemi: İdarî Rejim	51
III. İdare Hukukunun Doğumu ve Gelişimi	52
A. Fransa’da.....	52
1. İdarî Yargının Ortaya Çıkışı.....	52
Kutu 2-1: “Tutulmuş Adalet” – “Devredilmiş Adalet” Sistemleri	43
2. Fransız İdare Hukuku Doktrininin Gelişimi	56
B. Almanya’da.....	58
C. Türkiye’de.....	59
1. İdarî Yargının Ortaya Çıkışı ve Gelişimi	59
2. Doktrin.....	60
IV. İdare Hukukunun Özellikleri	63
1. İdare Hukuku Genç Bir Hukuk Dalıdır	63
2. İdare Hukuku “Tedvin (<i>Codifié</i>)” Edilmemiş Bir Hukuk Dalıdır.....	63
3. İdare Hukuku, Büyük Ölçüde, “İçtihadî (<i>Jurisprudentielle</i>)” Bir Hukuk Dalıdır.....	63
4. İdare Hukuku Bağımsız (<i>Autonome</i>) Bir Hukuk Dalıdır	65
5. İdare Hukuku “Statüsel (<i>Statutaire</i>)” Niteliktedir	65
6. İdare Hukuku İşlemleri “Tek-Tarafî (<i>Unilatérale</i>)”dır.....	66
7. İdare Hukukundan Doğan Uyumsuzluklara İdarî Yargı Yerlerinde Bakılır	66
V. İdare Hukukunun Kaynakları	67
A. Asıl Kaynaklar	67
1. Yazılı Kaynaklar.....	67
a) Anayasa.....	67
b) Kanun	68
c) Kanun Hükmünde Kararname	68
d) Uluslararası Andlaşma	68
e) Tüzük	69

f) Yönetmelik	69
2. Yazısız Kaynak: Örf ve Adet Hukuku	69
İdarî Teamül ve Tatbikat	71
B. Yardımcı Kaynaklar	73
1. Yargısal İçtihatlar	73
2. Doktrin	74
VI. İdare Hukukunun Uygulama Alanı	74
A. Kamu Gücü Ölçütü	75
1. Hakimiyet Tasarrufları (Kamu Gücü İşlemleri)	76
2. Temşiyet Tasarrufları (İşletme İşlemleri)	76
B. Kamu Hizmeti Ölçütü	77
Kamu Hizmeti Kriterinin Yetersizliği (Kamu Hizmeti Kavramının Çöküşü veya Krizi)	81
C. Günümüzdeki Durum	85
D. Kamu Gücü Ayrıcalıkları	87
Tanım	87
Varlık Sebebi	87
Kamu Gücü Ayrıcalıkları Nelerdir?	88
VII. İdare Hukuku ile Diğer Hukuk Dalları Arasındaki İlişkiler	92
A. İdare Hukuku - Anayasa Hukuku	92
1. Anayasanın Üstünlüğü ve Bağlayıcılığı	92
2. İdare Hukukunun Anayasal Temelleri	92
3. Anayasa Mahkemesi Kararlarının Etkisi	93
4. İdare Hukukunun Bağımsızlığı	94
5. Danıştayın Anayasa Mahkemesi Karşısında Bağımsızlığı	95
6. İdarenin Anayasa Mahkemesi Kararları Karşısında Bağımsızlığı	96
7. Anayasa Hukukunun Geçiciliği-İdare Hukukunun Kalcılığı	97
8. İdare Hukuku ile Anayasa Hukuku Arasında Sınır Sorunu	97
a) Önerilen Kriterler	98
b) Eleştiri	98
c) Görüşümüz	99
aa) Organik Bakımdan	99
bb) Fonksiyonel Bakımdan	99
B. İdare Hukuku - Malî Hukuk	100
C. İdare Hukuku - Vatandaşlık Hukuku	101
D. İdare Hukuku - Yabancılar Hukuku	101
E. İdare Hukuku - Ceza Hukuku	102
F. İdare Hukuku - Uluslararası Hukuk	103
G. İdare Hukuku - Muhakeme Hukukları	104
H. İdare Hukuku - Özel Hukuk Dalları	104
VIII. İdare Hukukunun Bölümleri	105
A. Özel İdare Hukuku	105
B. Genel İdare Hukuku	107
IX. İdare Hukukuna Hâkim Olan İlkeler	109
A. İnsan Haklarına Saygı İlkesi	110
B. Atatürk Milliyetçiliğine Bağlılık İlkesi	111
C. Demokratik Devlet İlkesi	111
D. Lâiklik ilkesi	112
1. Din Hürriyeti	112
Kutu 2-2: Kişilere Nüfus Memurluklarınca Dininin Sorulması	113
2. Din ve Devlet İşlerinin Ayrılığı	114
a) Devletin Resmî Bir Dini Olmaması	114
b) İdare, Bütün Dinler Karşısında Tarafsız Olmalıdır	114
c) İdare Bütün Din Mensuplarına Eşit Davranmalıdır	114
Kutu 2-3: Din Eğitimi Meselesi	115

Kutu 2-4 AİHM'nin Zorunlu Din Eğitimi Hakkında Hasan ve Eylem	
Zengin v. Türkiye Kararı.....	116
d) Din Kurumları İle İdare Birbirinden Ayrı Olmalıdır	116
e) İdare Din Kurallarına Uymak Zorunda Olmamalıdır	116
f) İdare, Dinî Gereklere Dikkate Alarak Düzenleme Yapabilir mi?	117
E. Sosyal Devlet İlkesi.....	117
F. Hukuk Devleti İlkesi.....	118
1. Hukuk Devleti İlkesinin Tarihsel Gelişimi	118
a) Mülk-Devlet Anlayışı.....	119
b) Polis Devleti Anlayışı	120
c) Hazine Teorisi	121
2. Hukuk Devleti İlkesinin Gereklere (Hukuk Devletinin Şartları).....	122
a) Hukuk Devletinin Genel Gereklere (Devletin Hukuka Bağlılığının Şartları)	122
aa) Yasama Organı Hukuka Bağlı Olmalıdır	123
bb) Yargı Organı da Hukuka Bağlı Olmalıdır	123
cc) Yürütme Organı Hukuka Bağlı Olmalıdır	123
b) Hukuk Devletinin Özel Gereklere (İdarenin Hukuka Bağlılığının Şartları).....	124
aa) İdarenin Bütün Eylem ve İşlemleri Yargı Denetimine Tâbi Olmalıdır	124
bb) Hakimler Bağımsız ve Teminatlı Olmalıdır.....	125
cc) İdarenin Faaliyetleri Önceden Bilinebilir Olmalıdır.....	126
dd) Hukukî Güvenlik İlkesi ve Geçmişe Etki Yasağı	126
ee) İdarenin Malî Sorumluluğu Mevcut Olmalıdır	128
G. Eşitlik İlkesi	129
1. Hukukî Niteliği.....	129
2. Muhatapları	129
3. Çeşitleri	131
a) Mutlak Eşitlik.....	131
b) Nispi Eşitlik	132
Pozitif Ayrımcılık	134
H. İdarenin Kanunî İlkesi	136
1. Kanuna Dayanma İlkesi (İdarenin <i>Secundum Legem</i> Özelliği)	136
2. Kanuna Aykırı Olmama İlkesi (İdarenin <i>Intra Legem</i> Özelliği).....	138

İkinci Kısım İDARİ TEŞKİLÂT

Bölüm 3

İDARİ TEŞKİLÂTA HÂKİM OLAN TEMEL İLKELER

I. Merkezden Yönetim İlkesi.....	143
A. Tanımı.....	143
B. Merkezden Yönetimin Özellikleri.....	143
C. Merkezden Yönetimin Yararları	145
D. Merkezden Yönetimin Sakıncaları	146
E. Yetki Genişliği İlkesi.....	147
II. Yerinden Yönetim (Adem-i Merkeziyet) İlkesi	148
A. Genel Olarak (Terminoloji, Tanım, Anayasal Dayanak)	149
B. Yerinden Yönetimin Varlık Şartları	150
1. Tüzel Kişilik	150
2. Personel Bağımsızlığı	150
3. Malî Bağımsızlık.....	150
C. Yerinden Yönetim ile Federalizm Arasındaki Farklar	151
D. Yerinden Yönetimin Çeşitleri	152

1. Yer Yönünden Yerinden Yönetim (Mahallî Adem-i Merkeziyet): Yerel Yönetimler (Mahallî İdareler).....	152
2. Hizmet Yönünden Yerinden Yönetim (Hizmet Adem-i Merkeziyeti).....	154
- Hizmet Yönünden Yerinden Yönetim Kuruluşları ile Yer Yönünden Yerinden Yönetim Kuruluşları Arasındaki Farklılıklar	156
a) Hizmete Tüzel Kişilik Tanınması-İnsan Topuluğuna Tüzel Kişilik Tanınması	156
b) Mal Topuluğu-Kişi Topuluğu	156
c) Organlarının Göreve Geliş Şekli.....	156
d) Faaliyet Konuları: Genel Yetki-Uzmanlık İlkesi	156
E. Yerinden Yönetim Yarar ve Zararları.....	157
1. Yerinden Yönetimin Yararları	157
2. Yerinden Yönetimin Sakıncaları	158
III. Kamu Tüzel Kişiliği	159
A. Genel Olarak Kişilik Kavramı	160
1. Gerçek Kişiler	160
2. Tüzel Kişiler	160
a) Özel Hukuk Tüzel Kişileri	160
aa) Kişi Toplulukları.....	161
bb) Mal Toplulukları.....	161
b) Kamu Hukuku Tüzel Kişileri.....	161
aa) Kamu İdareleri	161
bb) Kamu Kurumları	161
Kamu Tüzel Kişileri ile Özel Hukuk Tüzel Kişileri Arasındaki Bazı Farklılıklar.....	162
B. Kamu Tüzel Kişileri	162
1. Devlet	163
Yasama ve Yargı Organlarının Devlet Tüzel Kişiliğinden Ayrı Bir Tüzel Kişiliği Var mıdır?.....	166
2. Diğer Kamu Tüzel Kişileri	166
3. Devlet ile Diğer Kamu Tüzel Kişilerinin Karşılıklı Durumları	166
a) Kendi Kendini Düzenleme Yetkisi.....	166
b) Vesayet İlişkisi.....	166
c) Eşitlik veya Özerklik Durumu.....	166
d) Yetki Dağılımı	168
C. Kamu Tüzel Kişiliğinin Belirlenmesi (Kamu Tüzel Kişilerinin Özel Hukuk Tüzel Kişilerinden Ayrılması Sorunu).....	169
1. Anayasayla veya Kanunla Nitelendirme.....	169
a) Anayasayla Nitelendirme	169
b) Kanunla Nitelendirme	170
2. Anayasayla veya Kanunla Nitelendirme Yoksa	171
a) Birinci Şart: Tüzel Kişi, Devlet Tarafından Kurulmuş Olmalıdır	171
aa) Tüzel Kişi, Yasama Organı Tarafından Kanunla Kurulmuş Olmalıdır.....	172
bb) Veya Tüzel Kişi, Kanunun Açıkça Verdiği Yetkiye Dayanılarak İdare Tarafından Bir İdari İşleme Kurulmuş Olmalıdır	172
b) İkinci Şart: Tüzel Kişi, Kamu Gücü Ayrıcalıklarıyla Donatılmış Olmalıdır	173
D. Kamu Tüzel Kişiliği Şartlarının Örnekler Üzerinde Uygulanması	175
Örnek 1: Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakıfları	175
Örnek 2: Tüdrkiye Futbol Federasyonu.....	176
Örnek 3: Bölgesel Kalkınma Ajansları	176
Örnek 4: OYAK	176
Örnek 5: Adalet Teşkilatını Güçlendirme Vakfı.....	177
E. Kamu Tüzel Kişiliği Konusunda Çeşitli Uyarılar.....	177
Uyarı 1: Kamu Tüzel Kişisi, Bazı Yönleriyle Özel Hukuka Tâbi Tutulmuş Olabilir	177
Uyarı 2: Kamu Tüzel Kişiliğinin Tanımında Kamu Yararı Amacı veya Kamu Hizmeti Kriteri Belirleyici Değildir	178

Uyarı 3: Kamu Gücü Ayrıcalıkları Kriteri Tek Başına Yeterli Değildir	178
Uyarı 4: Bir Tüzel Kişiye İdare Hukukunun Uygulanması, Onun İşlemlerinin İdarî Yargıya Tâbi Olması, Onun Bir Kamu Tüzel Kişisi Olduğu Anlamına Gelmez.....	179
F. Eleştiriler	179
1. Meslek Kuruluşlarına Bir Kamu Tüzel Kişiliği Tanınmamalıydı.....	180
2. Vakıf Üniversitelerine Kamu Tüzel Kişiliği Tanınmamalıydı.....	181
G. Kamu Tüzel Kişiliğine Sahip Olan ve Olmayan Teşkilâtlar	182
1. Merkezî İdare	183
2. Yer Yönünden Yerinden Yönetim Kuruluşları.....	184
3. Hizmet Yönünden Yerinden Yönetim Kuruluşları	184
H. Kamu Tüzel Kişilerinin Türleri.....	185
1. Merkezden Yönetim-Yerinden Yönetim Tüzel Kişileri	185
2. Kamu İdareleri-Kamu Kurumları	186
a) Kişi Topluluğu-Mal Topluluğu.....	186
b) Organlarının Göreve Geliş Şekli: Seçimle-Atamayla	188
c) Genel Yetki-Sınırlı Yetki (Uzmanlık İlkesi).....	188
Kamu Tüzel kişilerinin türleriyle İlgili Bazı Uyarılar	188
Uyarı 1: “Kamu Kuruluşu” Diye Ayrı Bir Kamu Tüzel Kişiliği Kategorisi Yoktur.....	188
Uyarı 2: Üçüncü Bir Tür Kamu Tüzel Kişisi Yoktur	188
I. Kamu Tüzel Kişiliğine Sahip Olmanın Sonuçları.....	190
1. Tüzel Kişiliğe Sahip Olmanın Sonuçları	190
2. Kamu Tüzel Kişiliğe Sahip Olmanın Sonuçları.....	192
a) Her Kamu Tüzel Kişisi İçin Geçerli Sonuçlar.....	192
b) Bazı Kamu Tüzel Kişileri İçin Geçerli Olan Sonuçlar	193
IV. İdarenin Bütünlüğü İlkesi: Hiyerarşi ve Vesayet	194
İdarenin Bütünlüğü İlkesine Niçin İhtiyaç Vardır?.....	194
A. Hiyerarşi	196
1. Kavram.....	196
2. Hiyerarşik Amir.....	197
a) En Yüksek Hiyerarşik Amir Kimdir?.....	197
b) Merkezî İdarede En Yüksek Hiyerarşik Amir Kimdir?.....	198
aa) Bakan, Bakanlığın En Yüksek Hiyerarşik Amiridir	198
bb) Başbakan, Bakanların Hiyerarşik Amiridir.....	199
3. Hiyerarşik Gücün Kapsamı	201
a) Kişiler Üzerinde Hiyerarşik Yetkiler.....	201
aa) Memuriyet Durumuna İlişkin İşlemler Yapma Yetkisi	201
bb) Disiplin Yetkisi.....	201
cc) Görev Bölüşümü	201
dd) Emir ve Talimat Verme Yetkisi.....	201
Kanunsuz Emir	202
b) İşlemler Üzerinde Hiyerarşik Güç	203
aa) İptal Yetkisi.....	203
bb) Düzeltme Yetkisi	203
cc) İkame Yetkisinin Yokluğu	203
4. Hiyerarşi Yetkisinin Özellikleri.....	204
a) Hiyerarşi Yetkisi Aynı Kamu Tüzel Kişisi İçinde Geçerli Bir Yetkidir.....	204
b) Hiyerarşi Yetkisi, Bir “Genel Yetki”dir	204
c) Hiyerarşi Yetkisi, Kendiliğinden veya İlgililerin Başvurusu Üzerine Kullanılabilir.....	204
d) Hiyerarşi Yetkisinin Kullanılması Belirli Bir Sebebe Bağlı Değildir	204
e) Hiyerarşi İlişkisinde, Astın İdarî veya Yargısal Bir Başvuru Hakkı Yoktur	205
f) Hiyerarşi Yetkisi Vazgeçilemeyen Bir Yetkidir.....	205
5. Hiyerarşi Yetkisine Tâbi Olmayanlar.....	205
a) Hakimler Hiyerarşik Denetime Tâbi Değildir.....	206
b) Askerler, Askerî Hiyerarşiye Tâbidir	206

c) Merkezî İdare İçindeki Teknik Uzmanların, Uzmanlıkları Dahilindeki Faaliyetleri Üzerinde Hiyerarşi Yetkisi Kullanılamaz.....	206
d) Üniversite Öğretim Elemanlarının Eğitim, Öğretim ve Bilimsel Araştırma Faaliyetleri Üzerinde Hiyerarşi Yetkisi Kullanılamaz	206
Hiyerarşiyle İlgili Bazı Danıştay Kararları	207
B. İdarî Vesayet	208
1. İdarî Vesayetın Amacı, Dayanağı, Tanımı	208
2. İdarî Vesayetın Özellikleri	210
a) İdarî Vesayet, Merkezî İdare ile Yerinden yönetim kuruluşları Arasındaki Bir İlişkidir ...	210
b) İdarî Vesayet İstisnaî Nitelikte Bir Yetkidir	210
c) İdarî Vesayet Kanunla Verilir	211
d) İdarî Vesayet Dar Yorumu Tâbi Tutulur	213
e) İdarî Vesayet, Emir ve Talimat Verme Yetkisi İle Düzeltme Yetkisini Kural Olarak İçermez. ...	215
3. Hiyerarşi ile İdarî Vesayet Arasındaki Farklar	216
4. İdarî Vesayet - Medenî Vesayet Karşılaştırması	217
5. Vesayet Makamının Sahip Olduğu Yetkiler (İdarî Vesayet Yetkisinin Kapsamı). 217	
a) Kişiler Üzerinde İdarî Vesayet Yetkileri: Geçici Olarak Görevden Uzaklaştırma . 218	
aa) Mahallî İdare Organlarının Geçici Olarak Görevden Uzaklaştırılması.....	218
bb) Meslek Kuruluşlarının Sorumlu Organlarının Geçici Olarak Görevden Uzaklaştırılması	219
b) İşlemler Üzerinde İdarî Vesayet Yetkileri: İptal, Onama, Değiştirerek Onama ve Erteleme Yetkileri	219
aa) İptal Yetkisi.....	219
bb) Onama Yetkisi	220
cc) Erteleme Yetkisi.....	222
dd) Düzeltme (Değiştirerek Onama) Yetkisi	223
ee) Kararların Yeniden Görüşülmesini İsteme Yetkisi (Geciktirici veya Zorlaştırıcı Veto) 224	
ff) Yargıya Başvurma Yetkisi	227
Vesayet Yetkisinin İçermediği Yetkiler	228
6. Hukukîlik ve Yerindelik Açısından Vesayet Denetimi.....	229
7. Vesayet Makamının İşlemlerinin Hukukî Niteliği ve Yargısal Denetimi	230
a) İptal Kararı	230
b) Onama Kararı.....	230
c) Onamama Kararı	231
d) Erteleme Kararı	231
e) Düzeltme Kararı	231
EK: İki Yerinden Yönetim Kuruluşu Arasında Vesayet İlişkisi Olabilir mi?	232
1. Büyükşehir Belediyesi ile Büyükşehir İlçe Belediyesi Arasındaki İlişki.....	232
2. YÖK ile Üniversiteler Arasındaki İlişki	234

Bölüm 4

MERKEZİ İDARE (DEVLET İDARESİ)

Merkezî İdare (Devlet İdaresi).....	239
Kavram Kargaşası.....	240
I. Merkezî İdarenin Başkent Teşkilâtı (Devlet İdaresinin Merkez Teşkilâtı)	241
A. Cumhurbaşkanı	242
1. Cumhurbaşkanının İdarî Nitelikte Olmayan Görev ve Yetkileri	242
2. Cumhurbaşkanının İdarî Nitelikte Olan Görev ve Yetkileri	242
3. Cumhurbaşkanının Kararnameleri İmzalamak Görev ve Yetkisi	243
a) Kanun Hükmünde Kararnameler	244
b) Bakanlar Kurulu Kararnameleri	244
c) Ortak Kararname (Üçlü Kararname)	244
d) Dörtlü Kararname	244
4. Cumhurbaşkanı Kararnameleri İmzalamayı Reddedebilir mi?.....	245
a) Doktrin ve Anayasa Mahkemesinin Cevabı	245

aa) Cumhurbaşkanlığı Siyasal Yerindelik Düşüncesiyle Kararnameleri İmzalamayı Reddemez	245
bb) Cumhurbaşkanlığı Hukuka Aykırılık Sebebiyle Kararnameleri İmzalamayı Reddebilir	246
b) Bizim Cevabımız: Cumhurbaşkanlığı, Kararnameleri İmzalamayı Reddetme Yetkisine Sahip Değildir	247
aa) Birinci Neden: Cumhurbaşkanlığı Sorumsuzdur	248
bb) İkinci Neden: Cumhurbaşkanlığı Demokratik Meşruluktan Mahrumdur	248
cc) Üçüncü Neden: Cumhurbaşkanlığı İmza Yetkisi, Tevsik Etme Yetkisinden İbarettir	249
5. Cumhurbaşkanlığı Tek Başına Yapacağı İşlemler Sorunu (Karşı-İmza Kuralı) ..	251
6. Cumhurbaşkanlığı Başbakan veya İlgili Bakanın Karşı-İmzasını Almadan Yaptığı İşlemlerin Müeyyidesi Nedir?	253
7. Cumhurbaşkanlığı Genel Sekreterliği	254
8. Devlet Denetleme Kurulu	255
a) Amacı	256
b) Yapısı	256
c) Görevleri	256
d) Çalışma Usûlü	256
e) Kurul Kararlarının Hukukî Niteliği	257
Görüşümüz	257
Eleştirisi	258
B. Bakanlar Kurulu	259
1. Bakanlar Kurulunun İdarî Nitelikte Görev ve Yetkileri	260
2. Bakanlar Kurulunun Çalışma ve Karar Alma Usûlleri	261
C. Başbakan ve Başbakanlık	262
1. Başbakanın İdarî Nitelikte Görev ve Yetkileri	262
2. Başbakan ile Bakanlar Arasındaki İlişki	265
3. Başbakanlık Teşkilâtı	265
a) Merkez Teşkilâtı	266
b) Bağlı, İlgili ve İlişkili Kuruluşlar	267
aa) Bağlı Kuruluşlar	268
bb) İlgili Kuruluşlar	269
cc) İlişkili Kuruluşlar	270
dd) Sorumlu Kuruluş	270
D. Bakanlar ve Bakanlıklar	271
1. Tanımlar: Bakanlık ve Bakanlar	271
2. Bakanların İdarî Nitelikteki Görev ve Yetkileri	271
a) Devlet Tüzel Kişiliğini Temsil Yetkisi	272
aa) Adli Yargıda Bakanlıkların Temsili	272
bb) İdarî Yargıda Bakanlıkların Temsili	272
aaa) Hazineyi İlgilendirmeyen İdarî Davalarda	272
bbb) Hazineyi İlgilendiren İdarî Davalarda	273
cc) Milletlerarası Yargı Organlarında ve Milletlerarası Tahkim Yolunda Bakanlıkların Temsili	273
b) Hiyerarşi Yetkisi	274
c) İdarî Vesayet Yetkisi	274
d) Atama Yetkisi	275
e) Harcama Yetkisi	275
f) Yönetmelik Yapma Yetkisi	275
g) Karşı-İmza Yetkisi	275
3. "Devlet Bakanlığı" Meselesi	276
4. Bakanlık Teşkilâtı	278
a) Merkez (Başkent) Teşkilâtı	279
b) Taşra Teşkilâtı	280

c) Yurt Dışı Teşkilâtı.....	280
d) Bağlı Kuruluşlar.....	281
e) İlgili Kuruluşlar.....	282
f) İlişkili Kuruluş ve Kuruluşlar.....	283
5. Bakanlıklar Arasındaki Uyuşmazlıkların Çözümü.....	284
- EK Türk Silahlı Kuvvetleri.....	286
E. Başkentteki Yardımcı Kuruluşlar.....	289
1. Danıştay.....	289
a) Danıştayın İdarî Görevlerini Yürüten Organları.....	290
aa) İdarî Daire.....	290
bb) İdarî İşler Kurulu.....	291
- Danıştay Personeli.....	292
aa) Danıştay Meslek Mensupları.....	292
bb) Danıştay Yardımcı Personeli.....	293
cc) Memurlar.....	293
b) Danıştayın İdarî Görevleri.....	294
aa) Danışma Görevi (Danışma Kararları).....	295
Danışma (Görüş İsteme) Yetkisi.....	296
Görüş İstenebilecek Konular.....	297
Danışma Kararlarının Hukukî Niteliği.....	300
Uygun Görüş.....	300
bb) İnceleme Görevi (İnceleme Kararları).....	301
cc) Danıştayın İdarî Görevleri (İdarî Kararlar).....	303
Eski Örnekler.....	303
Eski Dernekler Kanunu Tarafından Öngörülen İdarî Görev.....	303
Eski İl Özel İdaresi Kanunu Tarafından Öngörülen İdarî Görevler.....	303
Eski Belediye Kanunu Tarafından Öngörülen İdarî Görevler.....	304
Yürürlükteki Örnek: Kamulaştırma Kanunu Tarafından Öngörülen İdarî Görev.....	306
- Danıştayın İdarî Görevleri Dolayısıyla Verdiği Kararların Hukukî Niteliği Sorunu.....	307
- Danıştayın İdarî Kararlarının Yargısal Denetimi Sorunu.....	309
Sorunun Çözümü.....	312
2. Sayıştay.....	313
a) Sayıştayın Görevleri ve Görevlerin Niteliği.....	313
b) Sayıştayın İdarî Görevleri.....	315
aa) Bütçenin Uygulanmasına İlişkin Denetimi.....	316
bb) Görüş Bildirme Görevleri.....	317
aaa) Malî Yönetmelikler Hakkında Görüş Bildirmek.....	317
bbb) Kendisine İlişkin Kanun Tasarı ve Teklifleri Hakkında Görüş Bildirmek.....	318
ccc) Usulsütlükleri Bildirmek.....	318
ddd) Döner Sermaye İşletmesi Kurulması Hakkında Görüş Bildirmek.....	318
cc) Genel ve Birleştirici Kararlar Alma Görevi.....	318
c) Sayıştayın Organları.....	318
d) Sayıştayın Personeli.....	319
aa) Meslek Mensupları.....	319
bb) Yönetim Mensupları.....	321
cc) Savcı ve Savcı Yardımcıları.....	321
d) Sayıştayın Çalışma Usûlleri.....	322
3. Millî Güvenlik Kurulu.....	322
a) Oluşumu.....	322
b) Görevleri.....	323
c) Kararlarının Hukukî Niteliği.....	324
d) Teşkilatı: MGK Genel Sekreterliği.....	327
e) Çalışma Usûlleri.....	327
4. Devlet Planlama Teşkilâtı.....	328
a) Görevleri 328; b) Yapısı.....	329
c) Devlet Planlama Teşkilâtı İşlemlerinin Hukukî Niteliği.....	324

II. Merkezî İdarenin Taşra Teşkilâtı (Devlet İdaresinin Mülkî Teşkilâtı)	332
Terim Meselesi	332
Taşra Teşkilâtının Niteliği	332
Çeşitleri	333
Anayasal Düzenleme ve Taşra Teşkilâtına Yön Veren Anayasal İlkeler	333
A. İl İdaresi	334
1. Vali	334
a) Atanması ve Kişisel Statüsü	335
Bir Tartışma: Valilik İçin Öğrenim Şartı var mı, yok mu?	335
b) Görev ve Yetkileri	337
aa) Valinin Devletin Temsilcisi Olarak Görevleri	337
bb) Valinin Hükûmetin Temsilcisi Olarak Görevleri	338
cc) Valinin Bakanlıkların İldeki Temsilcisi Olarak Görevleri: Valinin Millî Kamu Hizmetlerini İl Düzeyinde Yürütme Görevi	339
dd) Valinin Kolluk Görevleri	340
ee) Valinin Vesayet Yetkileri	341
2. İl İdare Şube Başkanları (İl Müdürleri)	341
3. İl İdare Kurulu	342
Oluşumu	342
Toplantı ve Karar Yeter Sayısı	342
Görevleri	343
İstişari Görevleri	343
İdarî Görevleri	343
Eskiden Yargısal Görevleri de Vardı	344
B. İlçe İdaresi	344
1. Kaymakam	345
a) Atanması ve Statüsü	345
b) Görev ve Yetkileri	346
aa) Kaymakamın Hiyerarşik Yetkileri	346
bb) Kaymakamın Kolluk Görevleri	346
cc) Kaymakamın Vesayet Yetkileri	347
Kaymakam ile Vali Arasında Görev ve Yetkileri Bakımından Farklar	347
2. İlçe İdare Şube Başkanları (İlçe Müdürleri)	348
3. İlçe İdare Kurulu	348
Oluşumu	348
Toplantı ve Karar Yeter Sayısı	349
Görevleri	349
a) İstişarî Görevleri	349
b) İdarî Görevleri	349
Köy Kanunu Tarafından Verilen Görev ve Yetkiler	349
Mülga 1580 Sayılı Belediye Kanunu Tarafından Verilen Görev ve Yetkiler	350
Kararlarının Niteliği	350
Kararlarının Yargısal Denetimi	350
Anayasa Mahkemesinin 24 Eylül 1987 Tarih ve K.1987/20 Sayılı Kararı	352
Danıştay Sekizinci Dairesinin cevabı: 27 Şubat 1987 Tarih ve E.1987/666 Sayılı Karar	352
Danıştay Kararının Eleştirisi	353
Anayasa Mahkemesi Kararının Eleştirisi	353
C. Bucak İdaresi	357
1. Bucak Müdürü	358
2. Bucak Meclisi	358
3. Bucak Komisyonu	358
D. Bölge İdareleri	358
1. Bölge Valiliği	358
2. Olağanüstü Hal Bölge Valiliği	359
3. Diğer Bölgesel Kuruluşlar	359

Bölüm 5 MAHALLÎ İDARELER

(YER YÖNÜNDE YERİNDEN YÖNETİM KURULUŞLARI)

I. Mahallî İdarelerin Özerkliği İlkesi	363
1. Avrupa Yerel Yönetimler Özerklik Şartı	364
2. Anayasamızda Mahallî İdarelerin Özerkliği İlkesi (m.127).....	365
3. Anayasa Mahkemesinin Özerklik Konusunda Kararları	367
4. Danıştayın Mahallî İdarelerin Özerkliği Hakkındaki Kararları.....	369
5. Mahallî İdarelerin Özerkliği İlkesinin İstisnası: Vesayet Denetimi	370
6. Anayasa Mahkemesinin Vesayet Yetkisi Hakkında Kararları	371
7. Danıştayın Vesayet Yetkisi Hakkında Kararları	373
8. Mahallî İdarelerin Özerkliği İlkesi Bakımından Türkiye'deki Eksiklikler	374
9. Mahallî İdarelerin Birbiri Karşısında Özerkliği	378
a) İlçe Belediyeleri Üzerinde Büyük Şehir Belediyelerinin Vesayet Denetimi	379
b) Köylerin Mücavir Alan Sınırları İçine Alınması	380
II. İl Özel İdaresi	381
A. Tanımı, Düzenlenişi, Kuruluşu	381
B. İl Özel İdaresinin Görev ve Yetkileri	383
Görevleri	383
Yetkileri	385
İmtiyazları	385
Muafiyetleri	386
C. İl Özel İdaresinin Organları	387
1. İl Genel Meclisi	387
Oluşumu	387
Üyelerinin Seçimi	387
Seçim Çevresi	388
Üyelik Sayıları	387
Seçim Sistemi	388
Seçim Dönemi	288
Seçilme Yeterliliği	388
İl Genel Meclisi Üyeliği Bağdaşmazlıkları	389
İl Genel Meclisi Üyeliğinin Sona Ermesi	389
Başkan ve Başkanlık Divanı	389
Görev ve Yetkileri	390
Toplantıları	391
Olağanüstü Toplantı	392
Gündem	392
Toplantı Yeter Sayısı	392
Karar Yeter Sayısı	393
Oylama Usûlleri	393
Kararlar	393
İl Genel Meclisi Kararlarının Kesinleşmesi	393
Valinin Geri Gönderme Yetkisi	294
Valinin Dava Açma Hakkı	394
İl Genel Meclisinin Feshi	311
Anayasa Mahkemesinin K.2007/3 Sayılı İptal Kararı	397
İhtisas Komisyonları	398
İl Genel Meclisinin Feshi	398
Fesih Kararının Niteliği	399
Meclisin Silgi Edinme ve Denetim Yolları	400
Soru	400
Genel Görüşme	400
Valinin Faaliyet Raporunun Değerlendirilmesi ve Yetersizlik Kararı	400

2. İl Daimî Encümeni	400
Oluşumu	400
Başkanı	401
Toplantıları	401
Gündemi	401
Görev ve Yetkileri	401
Encümen Kararlarının Kesinleşmesi	402
3. Vali	402
Görev ve Yetkileri	403
Vali Üzerindeki Denetim	404
4. İl Özel İdaresi Organlarının Organlık Sıfatlarını Kaybetmeleri ve Hizmette	
Aksama Durumu	404
a) İl Genel Meclisinin Feshi	404
b) Görevden Uzaklaştırma	404
c) Hizmetlerde Aksama Durumu	405
D. İl Özel İdaresi Teşkilât ve Personeli	405
Genel Sekreter	405
İl Özel İdaresi İşletme ve Şirketleri	406
e. İl Özel İdaresinin Gelir ve Giderleri ve Bütçesi	406
1. Gelirler	406
Genel Bütçeden Ayrılan Pay	406
Mülga Düzenleme: 2380 Sayılı Kanun	408
Mülga: Emlak Vergisinden Ayrılan Pay	408
2. Giderler	409
3. Bütçesi	409
III. Belediye İdaresi	410
A. Genel Olarak	410
İstatistikler (Belediye Sayıları)	411
Nüfusu 200'nin Altında Kalan Belediyelerin Köye Dönüştürülmesi Meselesi	413
Belediyeleri Düzenleyen Kanunlar	414
B. Belediyenin Tanım	415
C. Belediyelerin Kurulması, Birleşmesi, Katılması, Ayrılması ve Kaldırılması	416
1. Kurulması	416
2. Birleşme ve Katılma	419
3. Ayrılma	420
4. Belde Adının Değiştirilmesi	420
5. Belediyelerin Kaldırılması	420
a) 1580 Sayılı Eski Belediye Kanunu Döneminde Belediyelerin Kaldırılması Sorunu	421
b) 5393 Sayılı Yeni Belediye Kanununa Göre Döneminde Belediyelerin Kaldırılması	421
6. Kurma, Kaldırma, Birleştirme, Ayrılma vb. İşlemlerin Yargısal Denetimi	425
7. Kanunla Belediye Kurulması, Birleştirilmesi, Ayrılması, Katılması ve Kaldırılması	427
D. Belediyelerin Görev ve Yetkileri	427
1. Görevleri	427
Öncelik Sırası	428
Hizmetlerinin Yerine Getirilmesi Yöntemi	428
Belediyelerin Görev ve Yetkilerinin yer Bakımından Sınırlılığı	428
Mücavir Alan	428
Belediyelerin Kreş Açamayacağı Yolundaki Anayasa Mahkemesi Kararı	429
Belediyelerin Genel Görevli Kuruluşlar Olması	432
2. Yetki, İmtiyaz ve Muafiyetleri	433
a) Yetkileri	433
b) İmtiyazları	435
c) Muafiyetleri	436

(E-G. Belediyelerin Organları	436)
E. Belediye Meclisi.....	436
1. Oluşumu: Belediye Meclisi Üyelerinin Seçimi	436
2. Belediye Meclisi Üyelerinin Hukukî Statüsü	438
3. Başkan ve Başkanlık Divanı	439
4. Toplantı ve Çalışma Usûlleri	439
5. Belediye Meclisinin Görev ve Yetkileri	441
6. Belediye Meclisi Kararlarının Kesinleşmesi	442
Belediye Başkanının ve Mülkî İdare Amirinin Dava Hakkı	443
İstisna: Cadde, Sokak vblerine İsim Verilmesi ve Amblem	444
7. İhtisas Komisyonları.....	445
8. Denetim Komisyonu.....	446
9. Bilgi Edinme ve Denetim Yolları	446
a) Soru	446
b) Genel Görüşme	446
c) Faaliyet Raporunun Değerlendirilmesi: Faaliyet Raporu Hakkında Yetersizlik Kararı	446
d) Gensoru: Gensoru Neticesinde Yetersizlik Kararı	447
Yetersizlik Sebepleri ve Yetersizlik Konusunda Belediye Meclisinin Takdir Yetkisi.....	448
Yetersizlik Sebepleri Konusunda Danıştay İçtihadı	450
10. Meclisin Feshi	451
a) Görevi İhmal	451
b) Siyasal Konularda Karar Alma.....	453
11. Boşalan Meclisin Görevinin Yerine Getirilmesi.....	454
F. Belediye Encümeni.....	455
Oluşumu	455
Başkanı.....	455
Toplantıları.....	455
Toplantı ve Karar Yeter Sayısı	455
Gündem	455
Görev ve Yetkileri.....	456
G. Belediye Başkanı	456
1. Seçilmesi	456
Seçim Çevresi.....	457
Seçim Sistemi.....	457
Seçim Dönemi.....	457
Seçilme Yeterliliği.....	457
Bağdaşmazlık	457
2. Belediye Başkanının Hukukî Statüsü	458
Bağdaşmazlık	458
Milletvekili Adaylığı ve Seçimi Kazanamayan Belediye Başkanının Durumu	458
Vekâlet: Başkan Vekili.....	460
3. Belediye Başkanının Görev ve Yetkileri	460
Yetki Devri.....	461
İhtilaf Hali	461
Belediye Başkanının Belediye Meclisi Tarafından Denetlenmesi	461
4. Belediye Başkanlığı Sıfatının Sona Ermesi	461
a) Sürenin Dolması.....	461
b) Ölüm	461
c) İstifa	461
d) Göreve Terk	462
e) Seçilme Yeterliliğinin Kaybı.....	463
Erteleme.....	463
Para Cezası.....	464
Hapis Cezasının Paraya Çevrilmesi.....	464
Af	464

Tarihsel Bilgi: Eski Belediye Kanunu Döneminde Seçilme Yeterliliğini Kaybeden Belediye Başkanlarının Durumu (Büyükmandıra ve Karatepe Kararları)	465
f) Hastalık veya Sakatlık	468
g) Belediye Başkanının, belediye Meclisinin Feshine Sebep Olan Eylem ve İşlemlere Katılması	468
h) Yetersizlik kararı	468
- Belediye Başkanının Başkanlık Sıfatının Sona Erdirilmesi Konusundaki Denetim	470
5. Belediye Başkanlığının Boşalması	471
H. Belediye Organlarının Geçici Olarak Görevden Uzaklaştırılması	472
I. Belediyelerin Teşkilat ve Personeli	473
J. Belediyelerin Gelirleri, Giderleri, Bütçesi ve Kesin Hesabı	473
1. Gelirleri	474
a) Belediye Vergi, Resim, Harç ve Katılma Payları	474
b) Genel bütçeden Belediyelere Ayrılan Pay	475
2. Giderleri	477
3. Belediye Bütçesi	478
K. Belediyelerin Denetimi	479
Faaliyet Raporu	479
Denetimle İlgili Diğer Hükümler	479
İçişleri Bakanlığının Belediyeler Üzerinde Genel Bir Denetim Yetkisi Var mıdır?	479
Belediyelerin Sayıştay Tarafından Denetlenmesi	480
IV. Büyükşehir Belediyesi (Büyükşehir Belediyeleri ve Büyükşehir İlçe Belediyeleri) 481	
A. Mevzuat	482
Anayasal Dayanak	482
Düzenleyen Kanunlar	482
5393 Sayılı Belediye Kanununun Genel Hüküm Niteliği	482
Anayasal Dayanak	482
B. Tanımı ve Türleri	482
1. Büyükşehir Belediyesi	483
2. Büyükşehir İlçe Belediyesi	483
Tarihsel Not: Büyükşehir İlk Kademe Belediyeleri	483
C. Sınırları	484
D. Görev ve Yetkileri	484
1. Büyük Şehir Belediyesinin Görev ve Yetkileri	485
2. Büyükşehir İlçe Belediyelerinin Görev ve Yetkileri	486
3. Ortak Görev ve Yetkiler	487
4. Yetki ve Görev Devri	487
5. Büyük Şehir Belediyeleri "İstisnaf", İlçe Belediyeleri "Genel" Yetkilidir	488
6. Görev ve Yetki Uyuşmazlıklarının Yargısal Çözümü	489
Görev ve Yetki Uyuşmazlıkları Konusunda Danıştay Kararları	490
a) Problemsiz Kararlar	490
b) Tartışmalı Kararlar	491
Tarihsel Not: 3030 Sayılı Kanun Döneminde Görev Uyuşmazlıklarının "İdarî Yol"dan Çözümü	492
E. Organları	494
1. Büyük Şehir İlçe Belediyesi Organları	494
Büyükşehir İlçe Belediyeleri Üzerinde Büyükşehir Belediyesinin Vesayet Yetkisi: İmar ve Bütçe	494
Tarihsel Not: Mülga Kanunlarda İlçe Belediyeleri Üzerinde Vesayet Denetimi	492
2. Büyükşehir Belediyesi Organları	496
a) Büyükşehir Belediye Meclisi	497
b) Büyükşehir Belediye Encümeni	501
c) Büyükşehir Belediye Başkanı	501

F. Teşkilat ve Personeli.....	504
Büyükşehir Şirketleri.....	504
G. Gelirleri, Giderleri ve Bütçesi.....	505
1. Gelirleri.....	505
Genel Bütçe Vergi Gelirlerinden Büyükşehir Belediyelerine Verilen Pay	505
2. Giderleri.....	507
3. Bütçesi	508
IV. Köy İdaresi.....	509
A. Tanımı, Kurulması ve Kaldırılması.....	509
Tanımı	509
Nüfusu 150' den Az Olan Yerler	509
Nüfusu 2000 ile 5000 Arasında Olan Yerler	510
Kurulması	510
Kaldırılması	510
Hazırlık İşlemleri Dava Konusu Yapılamaz.....	512
B. Köyün Görev ve Yetkileri.....	512
1. Görevleri	512
a) Zorunlu İşler.....	512
b) İsteğe Bağlı İşler	514
Köy Yerleşme Planı	516
2. Yetkileri.....	517
Köylere Hizmet Götürme Birlikleri.....	518
C. Köyün Organları	519
1. Köy Derneği	519
2. Köy İhtiyar Meclisi	520
Oluşumu.....	520
a) Seçimlik Üyeler.....	520
b) Doğal Üyeler	520
aa) Köy İmamı.....	522
bb) Köy Muallimi (Öğretmeni).....	522
İhtiyar Meclisinin Toplanması.....	523
Toplantı ve Karar Yeter Sayısı	524
Görev ve Yetkileri.....	524
İhtiyar Meclisinin Kararları Üzerinde Vesayet Denetimi	525
Bir Yanlısı Danıştay Kararı	526
Sorumlulukları.....	527
İhtiyar Meclisi Üyelerinin Görevinin Sona Ermesi	527
3. Muhtar.....	528
Seçimi.....	528
Görev ve Yetkileri	528
a) Devlet İşleri	529
b) Köy İşleri.....	530
Muhtarın Devlet Memuru Gibi İşlem Görmesi.....	530
Muhtarın Kararları Üzerinde Vesayet Denetimi	531
Muhtarın Görevinin Sona Ermesi.....	531
a) Ölüm.....	531
b) İstifa	531
c) Muhtarlıktan İstifa Etmiş Sayılma (Zımnî İstifa).....	532
d) Mahkûmiyet Sebebiyle Muhtarlıktan Çıkarma	533
e) Muhtarlıkla Bağdaşmayan İşler Yapmak Nedeniyle Muhtarlıktan sÇıkarma	533
e) Kısıtlılık veya Kamu Hizmetlerinden Yasaklılık Nedeniyle Muhtarlıktan Çıkarma.....	534
f) Görevini Yapmayan Muhtarın Görevden Uzaklaştırılması (Köy K, m.41)	534
g) Seçilme Yeterliliğin Kaybı Nedeniyle Muhtarlığın Sona Ermesi	534

aa) 1 Yıldan Fazla Beş Yıldan Az Cezaya Mahkûm Olan Muhtarların Durumu	535
bb) Türkçe Okuma Yazma Bilmediği Sonradan Anlaşılan Muhtarların Durumu	535
h) Köyün Tüzel Kişiliğinin Sona Ermesi	536
Köy Muhtarının ve İhtiyar Meclisi Üyelerinin Görevden Uzaklaştırılması	
Kararlarının Yargısal Denetimi	536
Köy İhtiyar Meclisi Üyelerinin ve Köy Muhtarının İl veya İlçe İdare	
Kurulmuş Tarafından Görevden Alınması Usûlü Anayasaya Aykırı mıdır?	537
Danıştay Sekizinci Dairesinin 25 Mart 1987 Tarih ve E.1986/402 Sayılı Kararı	538
Anayasa Mahkemesinin 24 Eylül 1987 Tarih ve E.1987/4, K.1987/20 Sayılı Kararı	538
4. Köy Personeli	539
a) Köy Korucusu	539
Gönüllü Korucular	540
Geçici Köy Korucusu	540
b) Köy İmamu	541
c) Köy Katibi	541
d) Köy Muallimi	542
D. Köy Bütçesi ve Gelirleri	542
1. İmece	542
2. Salma	542
Köy Alacaklarının Tahsili	543
VI. Mahallî İdare Birlikleri	458
Birlik Meclisi	545
Birlik Encümeni	545
Birlik Başkanı	545
Birlik Gelirleri	545
Köylere Hizmet Götürme Birlikleri	545
Sulama Birlikleri	546
- Mahalle İdaresi (Bir Mahallî İdare Değildir)	546
Kurulması	546
Organları	546
Muhtar ve İhtiyar Heyeti Üyelerinin Seçilmesi	547
Mahalle Muhtar ve İhtiyar Heyeti Üyeliği Bağdaşmazlıkları	547
Görev ve Yetkileri	548
Görevlerine Son Verme	549

Bölüm 6

HİZMET YÖNÜNDEN YERİNDEN YÖNETİM KURULUŞLARI

(KAMU KURUMLARI)

I. Kavram, Tanım ve Varlık Nedenleri	552
II. Kamu Kurumlarının Ortak Özellikleri	553
A. Kamu Kurumları Bir Tüzel Kişidir (Tüzel Kişilik İlkesi)	553
B. Kamu Kurumları Bir Kamu Tüzel Kişidir (Kamu Tüzel Kişiliği İlkesi)	554
C. Kamu Kurumları Bir Kamu İdaresine Bağlıdır (Vesayet Denetimine Tabidir)	
(Bağlılık İlkesi)	555
D. Kamu Kurumları Özerktirler (Özerklik İlkesi)	556
1. İdarî Özerklik (Karar Alma Özerkliği)	557
2. Personel Özerkliği	558
3. Malvarlığı ve Bütçe Özerkliği (Malî Özerklik)	558
E. Kamu Kurumları Birer Uzmanlık Kuruluşudur (Uzmanlık İlkesi)	559
III. Kamu Kurumlarının Kurulması ve Kaldırılması	560
A. Kurulmaları	560
1. Kanunla Kurma	561
2. Kanunun Açıkça Verdiği Yetkiye Dayanılarak Kurma	561

B. Kaldırılmaları	561
IV. Kamu Kurumlarının “Kamuya Yararlı Kurumlar”dan Ayrılması	563
1. Kanun Koyucunun İradesi	564
2. Göstergeler Demeti	564
a) Kurumun Kökeni	564
b) Kurum Üzerindeki Denetim	564
c) Kamu Gücü Ayrıcalıkları	565
Kamu Hizmeti Kriteri Belirleyici Değildir	565
V. Kamu Kurumlarının Çeşitleri	566
A. Millî Kamu Kurumları	567
1. İdarî Kamu Kurumları	567
2. İktisadî Kamu Kurumları	568
a) Türleri	569
aa) İktisadî Devlet Teşekkülleri (İDT)	569
bb) Kamu İktisadî Kuruluşları (KİK)	570
cc) Müesseseler	570
dd) Bağlı Ortaklıklar	570
ee) Kamu İştirakleri	571
b) KİT’lerin Özellikleri	571
Kutu 6-2: KİT Personeli	572
Kutu 6-3: KİT’lerin Özelleştirilmesi	573
3. Sosyal Kamu Kurumları	575
4. Bilimsel, Teknik ve Kültürel Kamu Kurumları	576
Kutu 6-4: Yükseköğretim Teşkilâtı	577
Kutu 6-5: Vakıf Üniversiteleri	578
Kutu 6-6: Radyo ve Televizyon İdaresi	581
5. Düzenleyici ve Denetleyici Kamu Kurumları: Bağımsız İdarî Otoriteler	581
a) Yeri, Tanımı, Örnekler	581
İdarî Teşkilât İçinde Yerleri	581
Tanım	582
A.B.D., İngiltere	582
Fransa	582
Türkiye	582
a) Bağımsız İdarî Otoritelerin Ortak Özellikleri	583
Faaliyet Konuları	583
Devlet Adına Çalışma	584
İcraî Karar Alma Yetkisi	584
Yargısal Değil, İdarî Nitelik	584
Kararlarının Yargı Denetimine Tâbi Olması	585
Kamu Tüzel Kişiliği	586
Kamu Kurumu Olma	586
Bağımsızlık Özelliği	587
Vesayet Denetimine Tâbi Olabilme	588
Müeyyide Uygulama Yetkisi	589
Düzenleme Yetkisi	589
İlgili veya İlişkili Kurum Olma	589
Düzenleme Yetkisi	589
Kendilerine Has Bütçelerinin Olması	590
Malî Denetimlerinin Sayıştay Tarafından Yapılması	590
Kutu 6-7: Türkiye Futbol Federasyonu	590
Kutu 6-8: Kamu Denetçiliği Kurumu	591
B. Mahallî Kamu Kurumları: İl Özel İdaresi ve Belediye Şirket ve İşletmeleri	591
C. Bölgesel Kamu Kurumları	594

1. GAP Bölge Kalkınma İdaresi	594
2. Bölgesel kalkınma Ajansları	595
Kutu 6-9: Bütçe Çeşitleri ve Bütçelerine Göre Kamu Kurum ve Kuruluşları	598
VI. Kamu Kurumu Niteliğinde Meslek Kuruluşları	599
A. Ortak Özellikleri	600
1. Türkiye’de meslek kuruluşları, “kamu kurumu niteliğinde kuruluşlar”dır	600
2. Türkiye’de meslek kuruluşları kamu tüzel kişiliğine sahiptirler.....	601
3. Bazı kamu gücü ayrıcalıklarına sahiptirler	602
4. Kanunla kurulurlar	602
5. Organları kendi üyeleri arasından seçilir	602
6. “Zorunlu üyelik” esasına dayanırlar	602
7. Kuruluş amaçları dışında faaliyette bulunamazlar.	603
8. Özel bütçelidirler.	604
9. Özerktirler.	604
10. Vesayet denetimine tâbidirler.....	604
11. İç kuruluş ve işleyişleri özel hukuka tâbidir	604
12. Personeli özel hukuka tâbidir	604
B. Meslek Kuruluşların Görev ve Yetkileri	605
1. Devlete Yönelik Olarak: Mesleği Temsil Etme Görevi	605
2. Mesleğe Yönelik Olarak: Mesleğin İç Disiplinini Sağlama	605
a) Düzenleme Yetkisi	605
b) Mesleğin Yürütülmesini Denetleme Yetkisi	606
c) Disiplin Yetkisi	607
C. Meslek Kuruluşları Hakkında Eleştirilerimiz	606
1. Meslek Kuruluşlarının “Kamu Kurumu Niteliğinde Kuruluş” Olmalarının Eleştirisi ...	606
2. Meslek Kuruluşlarının “Kamu Tüzel Kişisi” Olmalarının Eleştirisi.....	607
3. Meslek Kuruluşlarının Demokratiklik Açısından Eleştirisi	609
a) Faşist Kökleri	609
b) Korporatist Nitelikleri	609

Üçüncü Kısım İDARİ İŞLEMLER

İdarenin Faaliyetleri (İdarenin Eylem ve İşlemleri)	613
Hukukî Eylem	613
Hukukî Eylem - Hukukî İşlem Farkı	613
Hukukî İşlem.....	614
İdarenin Eylemleri	614
İdarenin İşlemleri	615
İdarî İşlem Türleri	616

Bölüm 7 İDARİ İŞLEM KAVRAMI

- Hatırlatma: İdarî İşlemin Yasama ve Yargı İşlemlerinden Ayrılmasında Maddî ve Organik Kriter	618
1. Maddî Kriter	618
2. Organik Kriter	619
I. İdarî İşlemin Yasama İşlemlerinden Ayrılması	620
A. Kural	620
B. İstisna: “Yasama Organının İdarî İşlemleri”	621
1. Fransa’da Yasama Organının İdarî İşlemleri	621
2. Türkiye’de Yasama Organının İdarî İşlemleri	623

II. İdarî İşlemin Yargı İşleminden Ayrılması	625
Yargı İşleminin Tanımı	625
Ayrım	626
A. Kural: Organik Kriter (Yargı Organından Çıkma)	626
Örnekler	626
1. Tecavüzün Önlenmesi Kararları	626
2. Disiplin Cezaları	627
3. Kabahatler Kanuna Göre Alınan İdarî Yaptırım Kararları	627
4. Kolluk İşlemleri	627
5. Bağımsız İdarî Otoritelerin İşlemleri	628
B. İstisna 1: Maddî Kriter (Yargı Organlarının İdarî İşlemleri)	629
1. İdarî Personelle İlişkin İşlemler	629
2. Bazı Hakimlerin Disiplin İşlemleri	630
3. Hakimlerin Notlandırılmasına İlişkin İşlemler	630
4. Yargı Organlarının İç Düzenine İlişkin İşlemler	631
5. Yargı Organlarının Başkan Seçme İşlemleri	633
6. Yargı Organlarının Aday Gösterme İşlemleri	633
AYİM'in 10 Şubat 1994 Tarih ve K.1994/4 Sayılı Kararı	634
AYİM'in 15 Mart 2001 Tarih ve K.2001/148 Sayılı Kararı	635
7. Çekişmesiz Yargı Kararları	636
8. Temel Hak ve Hürriyetlerin Sınırlandırılması Alanında Hâkim Kararları	638
9. Gecikmesinde Sakınca Bulunan Hâllerde Yetkili Merciiin Emrinin Daha Sonra Hâkim Tarafından Onaylaması Kararları	639
10. Kanunlarla Verilmiş Diğer İdarî Görevler	640
C. İstisna 2: İdarî Makamların "Yargısal" İşlemleri	641
1. Yargı İşleminin Hazırlayıcısı Niteliğinde Olan İşlemler	642
2. Yargı Kararlarının Yerine Getirilmesine İlişkin Olan İşlemler	542
3. Adalet Bakanının Savcıya Verdiği Yargısal Nitelikteki Emirler	642
4. Kamu Görevlileri Hakkında Verilen Soruşturma İzni Kararları	642
5. Avukatlar Hakkında Soruşturma İzni Verilmesine İlişkin Adalet Bakanı Kararları	644
III. İdarî İşlemlerin "Hükûmet Tasarrufları"ndan Ayrılması.....	645
A. Kural	645
B. İstisna: Hükûmet Tasarrufları	645
1. Fransa'da Hükûmet Tasarrufları	646
a) İç Alanda Hükûmet Tasarrufları	647
b) Uluslararası İlişkiler Alanında Hükûmet Tasarrufları	649
aa) Uluslararası Andlaşmalarla İlgili İşlemler	649
bb) Uluslararası İlişkilerin Yürütülmesiyle İlgili İşlemler	650
cc) Savaşla İlgili Eylem ve İşlemler	651
dd) Uluslararası Kuruluşlarla İlişkiler Çerçevesinde Yapılan İşlemler	651
Fransa'da Hükûmet Tasarruflarının Hukukî Rejimi	652
Sonuç	653
2. Türkiye'de Hükûmet Tasarrufları	653
a) Bakanlar Kurulunun Oluşumuna İlişkin İşlemler	653
b) Yürütme Organının Yasama Organı İle Olan İlişkileri Çerçevesinde Yaptığı İşlemler	653
c) Cumhurbaşkanının Anayasa Değişikliği Sürecinde Yaptığı İşlemler	654
d) Cumhurbaşkanının Anayasa Mahkemesinde İptal Davası Açması İşlemi	654
e) Yürütme Organının Başka Devletlerle Olan İlişkileri Çerçevesinde Yaptığı İşlemler	654

IV. İdarî İşlemlerin Tanımı ve Özel Hukuk İşlemlerinden Ayrılması	656
A. İdarî İşlem Nedir?	656
1. İdarenin Her İşlemi İdarî İşlem Değildir (İdarenin Bazı İşlemleri Özel Hukuk İşlemidir).....	656
a) İdarenin Özel Mallarının İşletilmesine İlişkin İşlemleri	656
b) İdarenin Özel Hukuk Sözleşmeleri	657
c) KİT'lerin Üçüncü Kişilerle Olan İşlemleri	657
2. İdarî İşlemin Mutlaka İdareden Çıkması Şart Değildir (Özel Hukuk Tüzel Kişilerinin Bazı İşlemleri İdarî İşlemidir).....	658
a) Fransa'da	658
b) Türkiye'de	659
B. Bir İşleme “İdarî” Nitelik Kazandıran Unsur: Kamu Gücü Ayrıcalıkları.....	660
C. Bir Hukukî İşlemin “İdarî İşlem” Olmasının Doğurduğu Sonuçlar	660
D. Alman İdare Hukukunda İdarî İşlemin Tanımı	661
1. Kamu Gücü Unsuru	662
2. İdarî Makam Unsuru	662
3. “Düzenleme” Unsuru	662
4. Somutluk ve Bireysellik Unsuru.....	663
5. Dolaysız Dışsal Hukukî Etki Unsuru.....	663
V. İdarî İşlemlerin Türleri	664
A. Tek Yanlı - İki Yanlı İdarî İşlemler Ayrımı	664
1. Tek-Yanlı İdarî İşlemler	665
2. İki-Yanlı İdarî İşlemler (İdarî Sözleşmeler)	665
B. Bireysel İdarî İşlemler - Düzenleyici İdarî İşlemler Ayrımı	666
1. Ayrım	666
2. Ayrımın Kriterleri.....	667
a) Genellik Kriteri	667
b) Kişisellik/Kişilik-Dışılık Kriteri	667
3. Ayrımın Sonuçları.....	668
a) Yürürlüğe Girmeleri Bakımından Farklılık	668
b) Sona Ermeleri Bakımından Farklılık	668
c) İlgâ Edilmeleri Bakımından Farklılık	668
d) Hiyerarşik Güçleri Bakımından Farklılık.....	668
e) Yargısal Denetimleri Bakımından Farklılıklar	669
C. Bireysel İşlemler ile Düzenleyici İşlemler Arasında Bir Kategori: “Ara İşlemler”.....	669
VI. İdarî İşlemlerin Özellikleri	672
A. İcraîlik.....	673
B. Re'sen İcra Edilebilirlik.....	675
“İcraîlik”-“Re'sen İcra”.....	676
Özel Hukukta Re'sen İcra Yoktur	676
İdare, Re'sen İcra Yetkisine <i>Kural Olarak</i> Sahiptir.....	676
İdarenin Re'sen İcra Yetkisinin Kanunla Öngörölmüş <i>İstisnaları</i> Vardır.....	676
İdarenin Cebir Kullanarak Re'sen İcra Yetkisi Anayasadaki Temel Hak ve Hürriyetler Rejimi ile Sınırlıdır	677
C. Hukuka Uygunluk Karinesi.....	677
1. Sonuçları	678
a) İdarî İşlemin Sonuçları Derhal Doğar.....	678
b) Dava Açacak Taraf İdare Değil, Özel Kişidir.....	678
c) İspat Yükü, İdareye Değil, Özel Kişiyeye Aittir	678
d) Dava Açılması İşlemin Yürütülmesini Durdurmaz	679
2. İstisnaları	680
a) Kanunla Öngörölmüş İstisnalar.....	680
b) Yürütmeyi Durdurma Kararı.....	681

BİREYSEL İDARİ İŞLEMLER (İDARİ KARARLAR)

Bölüm 8

BİREYSEL İDARİ İŞLEMLERİN TÜRLERİ (İDARİ KARARLARIN ÇEŞİTLERİ)

I. Maddî Açından Tasnif: Şart İşlemler-Sübjektif İşlemler	686
A. Şart İşlemler	686
B. Sübjektif İşlemler	687
II. İçeriklerine Göre Tasnif: Emredici İşlemler, İnşai İşlemler ve Tespit Edici İşlemler.....	688
A. Emredici İşlemler	688
B. İnşai İşlemler	688
C. Tespit Edici İşlemler	688
III. Muhatapları Üzerindeki Etkilerine Göre Tasnif: Yararlandırıcı İşlemler- Yükümlendirici İşlemler	691
A. Yararlandırıcı İşlemler	691
B. Yükümlendirici İşlemler	691
IV. Açıklanan İradenin Sayısı ve Usûlüne Göre Tasnif: Basit İşlemler, Kolektif İşlemler, Karma İşlemler	692
A. Basit İşlemler	693
B. Kolektif İşlemler	693
C. Karma İşlemler.....	694
V. İşlemi Yapan Makama Göre Tasnif: Mukarrerat, Kararname ve Karar	694
A. Kolejyal Makamların Kararları: “ <i>Délibérations</i> (=Mukarrerat)”	694
B. Bireysel Makamların Kararları: “ <i>Décrets</i> (=Kararnameler)” ve “ <i>Arrêts</i> (=Kararlar)” ..	695
1. <i>Décrets</i> (=Kararnameler).....	694
2. <i>Arrêts</i> (=Kararlar)	588
VI. Açıklanan İradenin Şekline Göre Tasnif: Sarih Kararlar ve Zımnî Kararlar.....	697
A. Sarih Kararlar	697
B. Zımnî Kararlar.....	697
1. Zımnî Ret Kararı	698
2. Zımnî Kabul Kararı	700
VII. İsteğe Bağlı Olup Olmamalarına Göre Tasnif: İsteğe Bağlı İşlemler ve İsteğe Bağlı Olmayan İşlemler.....	701
A. İsteğe Bağlı Olmayan İşlemler.....	701
B. İsteğe Bağlı Olan İşlemler.....	702
VIII. İcraî Olup Olmamalarına Göre Tasnif: İcraî İşlemler ve İcraî Olmayan İşlemler	702
A. İcraî İşlemler.....	702
B. İcraî Olmayan İşlemler.....	703
1. Hazırlık İşlemleri (Ön İşlemler)	704
Tanım	704
Hukukî Rejimleri.....	704
Örnekler	705
(1) Tutanaklar.....	705
(2) Savunma İsteme İşlemleri.....	705
(3) Danışma İşlemleri (İstişarî Kararlar: Görüşler, İnceleme Kararları, vs.).....	705
(4) Teklif İşlemleri	707
(5) Bilgi İsteme İşlemleri	707
(6) İdarî Yazışmalar (Bilgi İletme İşlemleri)	707
(7) Asıl Kararı Hazırlayıcı Değerlendirmeler	708
(8) İdare Tarafından Yapılan İcraî ve Teklifler	708
(9) Araştırma ve İncelemeler	708
(10) Kıymet Takdir Kararları.....	709

(11) Karma İşlemlerde Son İşlemden Önceki İşlemler	709
Türkiye’de Rektör Atama İşleminin Tahlili.....	710
Ayrılabilir İşlem	710
Eleştirisi	712
2. Teyit Edici İşlemler	714
3. İç Düzen İşlemleri	716
a) Sirküpler	717
Tanım	717
Amacı	717
Temeli	718
Örnekler	718
Hukukî Rejimi	720
Yargısal Denetimleri	721
Kreisker Kararı: “Yorumlayıcı Sirküler”-“Düzenleyici Sirküler” Ayrımı	721
aa) Yorumlayıcı Sirkülerler.....	722
bb) Düzenleyici Sirkülerler	723
cc) Kısmen Yorumlayıcı, Kısmen Düzenleyici Sirkülerler	724
b) Direktifler	724
Tanım	724
Temeli ve Varlık Sebebi	724
Hukukî Rejimleri	725
Direktif ile Yönetmelik Arasındaki Farklar	726
Direktiflerin İleri Sürülebilirliği	726
c) Hizmet İçi Tedbirler.....	727
aa) Hizmetin Örgütlenmesine İlişkin Tedbirler	728
Memurlar	728
Okullar.....	728
Ordu	729
Cezaevleri	729
Hakem Kararları	730
bb) Önemsiz Tedbirler (Küçük Disiplin Cezaları)	730
Okullar.....	730
Ordu	730
Cezaevleri	732
Kamu Görevi	733
Temeli	733
Türkiye’de Hizmet İçi Tedbirler	734
4. Enformel İdarî İşlemler	735
İşlemin İsmiyle Bağlı Olmaksızın Tavsif	740

Bölüm 9

İDARÎ İŞLEMLERİN UNSURLARI

I. Yetki Unsuru	744
Tanım (Yetki)	745
İdarî Makam	745
A. “Yetki Kuralları” (İdare Hukukunda Yetkilerin Ortak Özellikleri).....	746
1. İdare Hukukunda Yetkiler Anayasa ve Kanunlardan Kaynaklanır	746
2. İdare Hukukunda Yetkiler “Verilmiş Yetki” Niteliğindedirler.....	746
3. İdare Hukukunda Yetkiler İstisnaî Niteliktedirler	747
4. İdare Hukukunda Yetkiler Dar Yoruma Tâbi Tutulur	747
5. İdare Hukukunda Yetkiler Kanunlarla Sınırlıdır	747
6. İdare Hukukunda Yetkiler Kamu Düzenine İlişkindir.....	748
7. İdare Hukukunda Yetkiler Kullanılması Zorunlu, Vazgeçilmez ve Devredilmez Yetkilerdir	748
8. İdare Hukukunda Yetki Sakatlıkları Sonradan Düzeltilemez	750

B. “Yetki Kuralları”nın İstisnaları (Yetkisizliği Gideren Hâller).....	750
1. Fiilî Memur Teorisi	752
a) Görünüş (<i>Apparence</i>) Teorisi: Görünüşte Memur.....	751
b) Zaruret Hâli Teorisi: Zarurî Memur.....	752
2. Yetkilerin Paralellliği İlkesi.....	754
Tanım.....	754
Uygulama Alanı	756
Kanun Aksini Öngörmüşse Yetki Paralellliği İlkesi Geçerli Değildir	757
3. Yetki Devri.....	759
İktidar Devri-İmza Devri.....	759
a) Konusu.....	760
b) Şartları	760
aa) Yetki Devri Yapan Makam, Bu Yetkiye Sahip Olmalıdır.....	760
bb) Yetki Devri Aynı Tüzel Kişilik İçinde, Hiyerarşik Üstten Asta Doğru Yapılmalıdır	761
cc) Yetki Devri Kanunla Öngörülmüş Olmalıdır	763
aaa) Merkezî İdarede.....	764
(1) Cumhurbaşkanı ve Cumhurbaşkanlığı	764
(2) Başbakan ve Başbakanlık Yöneticileri	765
(3) Bakanlar ve Bakanlık ve Kuruluş Yöneticileri	765
(4) Valiler	765
(5) Bakanlar Kurulu	765
bbb) Mahallî İdarelerde Yetki Devri	765
(1) İl Özel İdaresi.....	765
(2) Normal Belediyeler	766
(3) Büyük Şehir Belediyeleri	766
ccc) Kamu Kurumlarında Yetki Devri	767
Yetki Devrinin Kanuniliği İlkesi.....	768
dd) Yetki Devri, Sarahaten veya Zımnen Yasaklanmamış Olmalıdır	770
ee) Yetki Devri, Kısmî Olmalıdır	772
ff) Yetki Devri, Yeterli Açıklıkta Yapılmalıdır.....	772
gg) Yetki Devri, Yazılı Şekilde Yapılmalıdır	773
hh) Yetki Devri İlgililerine Duyurulmalıdır.....	773
Kutu 9-1: Fransa’da Geçici Yetki Devri Kararnamesi Örneği	774
Kutu 9-2: Fransa’da İmza Devri Kararnamesi Örneği	775
Kutu 9-3: Fransa’da İmza Devri Kararı Örneği	776
Kutu 9-4: Türkiye’de İmza Yetkisi Devri Örneği.....	778
c) Yetki Devrinin Sonuçları	779
aa) Devreden ve Devralan Kişilerin Değişmesi Bakımından	779
bb) Yetkinin Terki Bakımından	780
cc) Hiyerarşik Güç Bakımından	781
dd) İşlemin Gerçek Sahibi	781
ee) Alt-Devir.....	782
4. Vekâlet	783
Vekâletin Türleri	783
a) Birinci Tür Vekâlet: Vekâlet Verme (<i>Suppléance</i>)	783
b) İkinci Tür Vekâlet: Vekâleten Atama (<i>Intérim</i>)	784
“Tedviren Atama”	785
Vekâlet Süresi	785
Vekilin Yetkileri.....	785
Vekâlet Kurumun Temeli: Kamu Hizmetlerinin Devamlılığı İlkesi	786
Asılda Aranan Nitelikler Vekilde Aranmaz.....	786
Mevzuat.....	787
a) Merkezî İdarede	787

b) Mahallî İdarelerde	787
c) Kamu Kurumlarında	788
İçtihat	789
5. Cari İşlerin Yürütülmesi	790
C. Yetkili Kişiyi Yetkisiz hale Getiren Hâller: Çekinme	793
D. Yetki Çeşitleri	793
1. Kişi Bakımından Yetki (<i>Ratione Personae</i> Yetki)	794
İmza	794
Fazladan İmza	795
Karşı-İmza	795
Karma İşlemlerde Kişi Yönünde Yetki	795
Kolektif İşlemlerde Kişi Yönünden Yetki	795
Karar Yetersayısı	796
(1) Nispi Çoğunluk	796
(2) Salt Çoğunluk	796
a) Üye Tamsayısının Salt Çoğunluğu	797
aa) <i>De Facto</i> Üye Tamsayısı Esası	797
bb) <i>De Jure</i> Üye Tamsayısı Esası	797
b) Toplantıya Katılanların Salt Çoğunluğu	797
c) Kullanılan Oyların Salt Çoğunluğu	797
d) Geçerli Oyların Salt Çoğunluğu	797
3. Nitelikli Çoğunluk	798
Kanunlarımızdan Bazı Örnekler	798
Toplantı ve Karar Yetersayısına İlişkin Danıştay Kararlarından Örnekler	799
AYİM'in 15 Mart 2001 Tarih ve K.2001/148 Sayılı Kararı	799
Müeyyide	800
2. Konu Bakımından Yetki (<i>Ratione Materiae</i> Yetki)	801
3. Yer Bakımından Yetki (<i>Ratione Loci</i> Yetki)	802
4. Zaman Bakımından Yetki (<i>Ratione Temporis</i> Yetki)	803
Zaman Bakımından Sınırlamalar	803
Kanunla Öngörülen Süre Meselesi	805
a) Sınırlandırıcı Süreler	805
b) Hızlandırıcı Süreler	806
c) Koruyucu Süreler	806
Genel İdari Usûl Kanun Tasarısında İdari İşlem Yapma Yükümlülüğü ve Süresi	808
Kutu 9-5: Kurul Toplantılarının Açıklığı	808
D. Yetki Unsurunda Sakatlık Halleri	809
Negatif Yetkisizlik	809
1. Fonksiyon Gaspı	810
a) İdarenin Yasama Fonksiyonunu Gasbetmesi	810
b) İdarenin Yargı Fonksiyonunu Gasbetmesi	811
Örnek Danıştay Kararları	812
Fonksiyon Gaspının Müeyyidesi	813
“Fonksiyon Gaspı” Hakkında Ek Gözlem	814
2. Yetki Gaspı	815
a) Resmî Sıfatın Tamamıyla Yokluğu Hâli	816
b) Resmî Sıfatın Sona Ermesi	816
Yetki Gaspının İstisnası: Fıilî Memur Teorisi	817
3. Yetki Tecavüzü	818
a) Konu Bakımından Yetki Tecavüzü	818
b) Yer Bakımından Yetki Tecavüzü	826
c) Zaman Bakımından Yetki Tecavüzü	827
4. Ağır ve Bariz Yetki Tecavüzü	828

II. Şekil Unsuru	828
A. Genel Olarak	828
“Şekil”-“Usûl” Ayrımı	828
Yayımla, İlan ve Yazılı Bildirim Şekil ve Usûl Değil, Yürürlük Şartıdır	829
Şeklin Tanımı	829
İdare Hukukunda Şekil Serbestisi Yoktur	829
Kural: Yazılı Şekil	830
İstisna: Sözlü, Hareketli Şekil	831
B. Yazılılık Kuralının Kapsamı: İdarî İşlemin Metninde Neler Bulunmalıdır?	831
1. İrade Açıklaması	832
2. İmza	833
3. Muhatabın Adı	835
4. Tarih	836
5. Yer	836
6. Hukukî Dayanaklar (Vizeler)	837
7. Başvuru Yolları ve Süresi	837
8. Gerekeçe	839
Tanım	839
Gerekeçe-Sebeup Ayrımı	839
Gerekeçe Zorunluluğu Var mı?	840
Gerekeçe Kuralının Müeyyidesi	842
İYUK, m.20 Gerekeçeyle İlgili Değildir	843
Karşılaştırmalı Hukuk	843
Gerekeçe Kuralının Değerlendirilmesi	844
9. Yayın	846
10. Diğerleri	847
C. Şekil Kurallarına Aykırılığın Müeyyidesi	848
Kutu 9-6: Genel İdarî Usûl Kanun Tasarısına Göre İdareye Başvurma Hakkı, Başvuru Şekli, Başvurunun Yapılacağı Yer	850
III. Usûl Unsuru	851
Tanım	851
Yarar ve Zararları	852
“İdarî Usûl Kanunu” Hazırlığı	853
“Genel İdarî Usûl Kanunu Tasarısı”	853
Özel İdarî Usûller	854
A. Teklif Usûlü	855
Teklifin Bağlayıcılığı	855
Tercihli Teklif Usûlü	856
B. Danışma Usûlü	857
1. Danışma İlkeleri	858
a) Etkililik (<i>Effectivité</i>) ve Samimiyet (<i>Sincérité</i>)” İlkesi	858
b) Düzenlilik (<i>Régularité</i>) İlkesi	858
c) Tarafsızlık (<i>Impartialité</i>) İlkesi	858
Görüşün Zamanaşımına (<i>Péremption</i>) Uğraması	859
2. Danışmanın Çeşitleri	859
a) İhtiyarî Danışma	859
b) Zorunlu Danışma	860
Görüşün Bağlayıcılığı	860
c) “Uygun Görüş” Danışması	862
C. Çelişme Usûlü (Savunma Hakkı)	863
1. Genel Olarak	863
2. Çelişme Usûlünün Uygulandığı Haller	864
a) Türk Hukukunda Çelişme Usûlünün Uygulandığı Haller	864

aa) Disiplin Cezaları	864
bb) Bağımsız İdarî Otoriteler	865
cc) Türkiye’de İçtihatla Tanınmış Çelişme Usûlü veya Savunma Hakkı Var mı? (Danıştay Beşinci Dairesinin 6 Haziran 1991 Tarih ve K.1991/1099 Sayılı Kararı Hakkında Bir Eleştiri)	866
Kutu 9-7: Genel İdarî Usûl Kanunu Tasarısında Dinlenilme Hakkı.....	868
b) Fransız Hukukunda Çelişme Usûlünün Uygulandığı Haller	869
aa) İdarî Müeyyidelerde (Savunma Hakkı).....	869
bb) Kişiyi Göz Önünde Tutan İşlemler.....	870
cc) 28 Kasım 1983 Tarihli Kararnamede ve 12 Nisan 2000 Tarihli Kanunda Öngörülen İşlemler	871
3. Çelişme Usûlünün Hüküm ve Sonuçları.....	872
a) Çelişme Usûlünün Müeyyidesi	872
b) Çelişme Usûlü Aslı Usulu Şartıdır.....	872
c) Çelişme Usûlünün Düzgünlüğü	872
4. Çelişme Usûlünde Soruşturma	873
D. İlgilinin Dosyasını İnceleme Hakkı	874
E. Her Bir Durumun Özel Olarak İncelenmesi İlkesi	874
Not: Genel İdarî Usûl Kanunu Tasarısında İdarenin İnceleme, Araştırma ve Soruşturma Yükümlülüğü	875
Kutu 9-8: Bilgi Edinme Hakkı.....	876
F. Usûlde Paralellik İlkesi.....	877
1. Tanım	877
2. Uygulama Alanı	878
3. Usûlde Paralellik İlkesinin Uygulanmadığı Hâller	880
a) İhtiyarî Usûllerde, Usûlde Paralellik İlkesi Uygulanmaz	880
b) Kanun Aksini Öngörmüşse Usûlde Paralellik İlkesi Uygulanmaz.....	881
c) Düzenleyici Olmayan İdarî İşlemlerde Usûlde Paralellik İlkesi Genel Bir Geçerliliğe Sahip Değildir.....	882
d) Disiplin Cezası Verme İşlemlerinde Usûlde Paralellik İlkesi Uygulanmaz	883
e) Kolluk Tedbirleri Alanında Usûlde Paralellik İlkesi Uygulanmaz.....	884
f) Mahkeme Kararlarının Yerine Getirilmesinde Usûlde Paralellik İlkesi Uygulanmaz	884
g) Kanımızca, Normlar Hiyerarşisinde Üst Basamaktaki İşlemler Alt Basamaktaki İşlemin Geri Alınmasında, İlga Edilmesinde veya Değiştirilmesinde Usûlde Paralellik İlkesi Uygulanmaz	885
h) Usûlde Paralellik İlkesi Görevden Almada Uygulanır; Ama Naklen Atamalarda Uygulanmaz	886
Ek Gözlemler	886
F. İmkânsız veya Yararsız Usûller Teorisi.....	887
1. İmkânsız Usûller Teorisi	887
2. Yararsız Usûller Teorisi	888
G. Usûl Kurallarına Aykırılığın Müeyyidesi: Usûl Sakatlığı	888
Aslı Usûl Sakatlığı-Tali Usûl Sakatlığı Ayrımı.....	889
1. Aslı Usul Sakatlıkları (Aslı Usûl Kuralları)	890
2. Tali Usul Sakatlıkları (Tali Usûl Kuralları)	890
a) Karar Üzerinde Etkisiz Usûl Sakatlıkları	890
b) Gösterici Nitelikteki Sürelere Uyulmaması	891
c) Sadece İdarenin Yararına Konulmuş Usûllere Uyulmaması.....	891
d) Bağlı Yetki Durumunda.....	891
e) İmkânsız ve Yararsız Usûller Durumunda	891
Usûl Sakatlıklarının Sonradan Düzeltilmesi.....	892
a) Maddî Sınır	892

b) Zamansal Sınır	892
IV. Sebep Unsuru	893
A. Genel Olarak	893
1. Tanım	893
2. Özel Hukukta Sebep - İdare Hukukunda Sebep	893
3. Sebep Türleri: Fiilî Sebepler ve Hukukî Sebepler	894
Birbirinin Sebebi Olan İdarî İşlemler	894
B. Sebep Unsurunun Kanunlarda Düzenlenme Biçimleri	895
1. Sebebin Açıkça Belirlenmesi	896
2. Sebebin Belirsiz Kavramlarla İfade Edilmesi	896
3. Sebebin Hiç Belirtilmemesi	899
C. Değerlendirme Marjı	903
D. Sebep Unsurunda Sakatlık Halleri	904
1. Sebebin Mevcut Olmaması Sakatlığı (Olayların Maddî Doğruluğu: Fiilî Hata)...	904
Fransız Danıştay (Camino ve Trépont Kararları)	905
Türk Danıştayı	906
Askerî Yüksek İdare Mahkemesi	910
Sebebin İspatında Zabıtaca Tespit - Mahkeme Kararıyla Tespit	911
Güvenlik Soruşturması Raporları	911
İstihbarî Nitelikte Bilgiler	913
İYUK, m.20	915
2. Sebebin Hukukî Tavsifinde Sakatlık	916
Fransız Danıştay	917
Türk Danıştayı	917
Eleştiri	920
Açık Değerlendirme Hatası: Minimum Denetim	921
3. Sebep ile Konu Arasındaki Oransızlıktan Kaynaklanan Sakatlık: Ölçülülük Denetimi (Yarar-Zarar Bilançosu Tekniği)	922
4. Sebep Saptırması: İdarenin Gösterdiği Sebebe Değil, Gerçekte Gizlediği Bir Sebebe Dayanması	923
5. Sebep Unsurunun Eşitlik İlkesine Aykırı Şekilde Uygulanmasından Kaynaklanan Hukuka Aykırılıklar	924
E. Sebeplerin Çokluğu	924
1. “Belirleyici Sebepler - Ek Sebepler” Ayrımı	925
Düzmece Sebepler	925
2. Sakat Sebeplerin Etkisizleştirilmesi	926
3. Sebep İkamesi (Sakat Sebeplerin Sağlam Sebeplerle Değiştirilmesi)	927
V. Konu Unsuru	930
A. Genel Olarak	930
Tanım	930
Özel Hukukta Konu-İdare Hukukunda Konu	931
B. Konu Unsurunda Sakatlık Halleri	931
1. Konunun İmkânsız Olması	932
2. Konunun Kanuna Aykırı Olması (Kanunu İhlâl)	933
a) Pozitif Kanuna Aykırılık	933
aa) Yasak Konularda İşlem Yapılması	933
bb) Temel Hak ve Hürriyetlerin İdarî İşleme Sınırlandırılması	934
cc) Kanunun Uygulama Alanının Genişletilmesi	935
dd) Kesin Hükmün İhlâlî	935
b) Negatif Kanuna Aykırılık	935
aa) İstem Reddedilmesi	936
bb) Bildirim Kabul Edilmemesi	936
cc) Mahkeme Kararlarına Uyulmaması	936

3. Geçmişe Etkililik.....	936
4. Sebep ile Konu Arasındaki Kanunun Öngördüğü İlliyyet Bağının Yokluğu.....	936
5. Sebep ile Konu Arasında Ölçsüzlük Bulunması	938
C. Bağlı Yetki.....	939
Tanım	939
Örnekler	939
Örnek Danıştay Kararları	940
Bağlı Yetki Durumunda Dahi İdare Sebep Unsurunun Varlığını Araştırır	941
Bağlı Yetki Durumunda Dahi İdarenin İşlemi Yapma Zamanı Konusunda Sınırlı da Olsa Takdir Yetkisi Vardır.....	941
D. Takdir Yetkisi	942
1. Tanım ve Örnekler.....	943
2. Takdir Yetkisi, İdarî İşlemin Hangi Unsurunda Olabilir?	944
3. Bağlı Yetki, Takdir Yetkisi ve Değerlendirme Marjı Arasındaki Farklar.....	946
4. İdarenin Takdir Yetkisine Sahip Olduğu Nasıl Anlaşılır?	947
5. Takdir Yetkisinin Varlık Nedeni: Yerindelik Meselesi	950
6. Takdir Yetkisinin Niteliği: Takdir Yetkisi, İdarenin Hukuka Bağlılığı İlkesinin Bir İstisnası veya Sınırı Değildir	952
7. Takdir Yetkisinin Yargısal Denetimi Mümkün Değildir.....	952
8. Türk İdarî Yargı Organları Takdir Yetkisinin Denetimi Konusunda Tavrı	955
Örnek Danıştay Kararları	958
a) İdare Memur Atamaya Yargı Kararıyla Zorlanamaz	958
b) İdare Belirli Bir İşlemi Yapmak Zorunda Olsa Bile Aynı İşlem Konusunda Değişik Bakımlardan Takdir Yetkisine Sahip Olabilir.....	960
c) Diğer Örnekler.....	961
9. Takdir Yetkisinin Denetlenemeyeceği Kuralının İstisnaları	966
a) Açık Takdir Hatası	966
b) Ölçülülük Denetimi (Yarar-Zarar Bilançosu Denetimi)	970
VI. Amaç Unsuru.....	976
A. Genel Olarak.....	976
1. Tanım	976
2. Amaç-Sebep Ayrımı	977
3. Yetki Saptırması	978
4. Yetki Saptırmasının Niteliği.....	978
5. Yetki Saptırmasının Alanı	979
B. Yetki Saptırması Halleri (Amaç Bakımından Hukuka Aykırılık Çeşitleri)	979
1. Kamu Yararı Dışında Bir Amaçla Yapılmış İşlemler.....	979
a) Kişisel Amaç	980
b) Siyasal Amaç	980
c) Üçüncü Kişiye Yarar Sağlama Amacı.....	980
Kamu Yararı ile Özel Yarar Arasında Birleşme	981
2. Özel Maksadı Aşan İşlemler.....	981
Genel Maksat-Özel Maksat Ayrımı.....	982
Örnekler	982
Malî Çıkar Maksadıyla Yetki Saptırması	983
Malî Yarar Maksadının Gütülebileceği Durumlar	984
C. Yetki Saptırmasının (Amaç Bakımından Hukuka Aykırılığın) Sınırları	985
1. Bağlı Yetki Hâli	985
2. Maksatların Çokluğu Hali	986
D. Yetki Saptırmasının (Amaç Bakımından Hukuka Aykırılığın) İspatı	987
E. Yetki Saptırmasının Özel Bir Türü: Usûl Saptırması	989
Tanım	989
Örnekler	990

AYİM Kararlarından Bir Örnek	991
F. Yetki Saptırması Hakkında Değerlendirmeler	992
1. Ahlakilik Denetimi	992
2. Yetki Saptırmasının “Gerileme” Dönemi	993
3. Yetki Saptırması Denetiminin Zorluğu	993
4. Yetki Saptırmasının Yerindelik Denetimine Dönüşme Tehlikesi	994

Bölüm 10

İDARİ İŞLEMLERİN HUKUKA AYKIRILIĞININ MÜEYYİDELERİ: İPTAL VE YOKLUK

I. İptal.....	1002
II. Yokluk.....	1005
A. Maddî Yokluk (Mutlak Yokluk, Tam Anlamıyla Yokluk, Düpedüz Yokluk)	1006
1. “Maddî Yokluk” Kavramı	1006
2. Maddî Yoklukla Malîl İşlemler (Madden Yok Olan İşlemler)	1007
a) Hayalî İşlemler.....	1007
b) Yetki Gasıyla Yapılmış İşlemler.....	1008
c) Ağır Şekil Sakatlıkları: Yazılılık veya Resmî Gazete Yayın Koşullarını Yerine Getirmeme	1009
3. Madden Yok Olan İşlemlerin Müeyyidesi: Yoktur	1010
4. Fransa’da Maddî Yokluk	1010
B. Yok Hükmünde Sayma (Yokluk Benzeri, Ağır ve Apaçık Sakatlıklardan Dolayı Yokluk).....	1011
1. Kavram	1011
2. Yok Hükmünde Sayılan İşlemler.....	1014
a) Fonksiyon Gasıyla Sakat İşlemler	1014
b) Ağır ve Bariz Yetki Tecavüzüyle Sakat İşlemler	1016
c) “Fiilî Yol” Oluşturan İşlemler	1017
d) Düzmece Atamalar	1017
e) Yaş Koşuluna Uymayan Atamalar	1018
f) Kanunla Öngörölmüş Yokluk Hükmünde Sayma Hâli	1019
3. Yok Hükmünde Saymanın (Yokluk Benzerinin) Sonuçları.....	1019
a) Dava Açma Süresi Yoktur.....	1020
b) Her Zaman Geri Alınabilirler	1021
c) Hem İdarî, Hem Adlî Yargı Görevlidir	1021
d) Tam Yargı Davası Açılamaz	1021
e) Kamu Düzenine İlişkindir	1022
f) Başvuru İçin Menfaat Şartı Vardır	1022
Özet	1022
Değerlendirme.....	1023
C. Türkiye’deki Yokluk Müeyyidesi Anlayışı ve Bu Anlayışın Eleştirisi	1024
1. Yokluğun İki Türü Birbirine Karıştırılmaktadır	1024
2. Türkiye’de İdarî Yargıda Tespit Davası Açılamaz	1026
D. Türk İdarî Yargı Organlarının Yokluk Konusundaki Kararlarından Örnekler	1029
1. Danıştayın Yokluk Konusundaki Kararları	1029
2. Askerî Yüksek İdare Mahkemesinin Yokluk Hakkında Kararlarından Örnekler	1035
E. Alman İdare Hukukunda Yokluk	1039
Yokluk Hâlleri	1039
Yokluğun Tespiti Davası	1040
- Dönüştürme Teorisi Üzerine Bir Not.....	1040
Fransız İdare Hukukunda.....	1041
Türk İdare Hukukunda.....	1041
Alman İdare Hukukunda.....	1042

Bölüm 11**İDARÎ İŞLEMLERİN YÜRÜRLÜĞE GİRMESİ**

Tesis, Yürürlüğe Girme, Uygulama ve Yürürlükten Kalkma	1045
Yürürlüğe Girme	1045
İlgililere Duyurma (<i>Publicité</i>)	1045
I. Düzenleyici İşlemlerin Yürürlüğe Girmesi: Yayın	1047
II. Bireysel İşlemlerin Yürürlüğe Girmesi	1049
A. İlgilisinin Lehine Olan İşlemlerin Yürürlüğe Girmesi: İmza	1049
B. İlgilisinin Aleyhine Olan İşlemlerin Yürürlüğe Girmesi: Tebliğ	1049
“Tebliğ” Kavramı	1050
Kural	1050
İstisnalar	1050
Mahiyeti Gereği Yayına veya Tebliğe Elverişli Olmayan İşlemler	1051
III. İdarî İşlemlerin İlgililerine Duyurulmasının ve Duyurulmamasının	
Sonuçları (Etkileri)	1052
A. İdarî İşlemlerin İlgililerine Duyurulmasının Sonuçları	1052
1. İleri Sürülebilirlik	1052
İleri Sürülebilirlik-Varlık-Geçerlilik	1053
2. Dava Açma Süresinin Başlaması	1054
B. İdarî İşlemlerin İlgililerine Duyurulmamasının Sonuçları (İmzalanmış Ama	
Duyurulmamış İşlemlerin Doğuracağı Sonuçlar)	1054
1. İdare, Yayınlanmamış Düzenleyici İşleme Dayanarak Bireysel İşlemler Yapabilir	1054
2. İdarenin Kendisi Duyurulmamış Bir İşlemlerle Bağlıdır	1054
3. Duyurulmamış İşlemlere Karşı Hiyerarşik Başvuru Yapabilir	1055
4. Duyurulmamış İşlemlere Karşı İptal Davası Açılabilir	1055
IV. İdarî İşlemlerin Geriye Yürümezliği İlkesi	1056
A. İlkenin Tanımı, Niteliği, Temeli, Kapsamı ve Müeyyidesi	1056
1. Tanımı ve Niteliği	1056
2. Örnekler	1057
3. Temeli	1060
4. Kapsamı	1060
a) Kapsam İçi	1060
b) Kapsam Dışı: Devam Eden Durumlara Derhal Uygulama	1061
5. Müeyyidesi	1062
B. İdarî İşlemlerin Geriye Yürümezliği İlkesinin İstisnaları	1063
1. Kanunla Öngörülmuş Geçmiş Etki	1063
2. Geri Alma Hâlinde Geçmiş Etki	1064
3. İptal Kararlarının Uygulanması Nedeniyle Geçmiş Etki	1064
4. Kolluk Alanında Kişi Güvenliği Nedeniyle Geçmiş Etki	1064
5. Kamu Hizmetlerinin Devamlılığı veya Hukuk Boşluğuna Engel Olunması	
Nedeniyle Geçmiş Etki	1065
6. Öngörülmuş Geçmiş Etki	1066
7. İnfisahî Şart Nedeniyle Geçmiş Etki	1066
8. İşlemin Mahiyetinden Kaynaklanan Geçmiş Etki	1066
a) Onay İşlemlerinde Geçmiş Etki	1066
b) Beyan Edici İşlemlerde Geçmiş Etki	1066
c) Düzeltme İşlemlerinde Geçmiş Etki	1067

Bölüm 12**İDARÎ KARARLARIN İCRASI**

I. İdarî Kararın Muhatapları Tarafından Kendiliğinden İcrası: Gönüllü İcra	1070
II. İdarî Kararların Adli Makamlar Tarafından İcrası: Adli İcra	1071
III. İdarî Kararların İdare Tarafından İcrası: Re'sen İcra	1071

A. Cebir Kullanmaksızın Re'sen İcra.....	1072
1. İcrası Tamamıyla İdareye Bağlı Olan Kararların Re'sen İcrası.....	1073
2. Sadece Hak Yaratan Kararların Re'sen İcrası.....	1073
B. Cebir Kullanarak Re'sen İcra (Cebri İcra).....	1073
Kutu 12-1: Fransa'da Cebri İcra: Saint-Just Kararı.....	1074
1. Kural: İdarenin Cebri İcra Yetkisi Yoktur.....	1074
2. İstisna: Acil ve Olağanüstü Durumlar.....	1076
Kutu 12-2: İdarenin Cebri Tahsil Yetkisi.....	1076
Hukuka Aykırı Re'sen İcranın Müeyyidesi.....	1076
IV. İdarî Kararların Müeyyideleri.....	1077
A. Cezaî Müeyyideler.....	1077
1. Fransa'da.....	1078
2. Türkiye'de.....	1078
B. İdari Müeyyideler.....	1079
1. Emre Aykırı Davranış Kabahati (Kabahatler Kanunu, m.32).....	1079
2. İdarî Müeyyide Çeşitleri.....	1080
a) İdari Para Cezası.....	1080
b) Mülkiyetin Kamuya Geçirilmesi.....	1080
c) Elkoyma.....	1081
d) Yıkım.....	1081
e) İşyerinin Kapatılması.....	1081
f) Diğer İdarî Müeyyideler.....	1082
3. İdarî Müeyyidelerin Verilmesi ve Uygulanması Usûlü.....	1082
a) Karar Vermeye Yetkili Merciler.....	1082
b) İdari Müeyyide Kararının Biçimi.....	1082
c) Kararın Tebliği.....	1083
d) Yargısal Denetim.....	1083
e) Tahsil.....	1084
5302 Sayılı İl Özel İdaresi Kanunundaki İdari Müeyyide Uygulama Usûlü.....	1084
C. İdarî-Cezaî Müeyyide Karşılaştırması.....	946
Ek: İdarî Kararların "Kesin Karar Gücü (<i>Autorité de chose décidée</i>)".....	953

Bölüm 13

İDARÎ İŞLEMLERİN SONA ERMESİ

Terminoloji.....	1090
Sona Erme Sebepleri.....	1090
I. İdarî İşlemi İdarenin İradesi Dışında Sona Erdiren Sebepler.....	1091
A. İptal.....	1091
B. Sürenin Dolması.....	1091
C. İnfisahî Şartın Gerçekleşmesi.....	1091
Hükümsüzlük (Kadük Olma).....	1093
D. Maddî Sebepler.....	1094
Metrukiyet.....	1095
II. İdarî İşlemi İdarenin İradesine Bağlı Olarak Sona Sebepler.....	1096
A. İlga.....	1096
1. Genel Olarak (Tanımı, Çeşitleri, Yetki, Şekil ve Usûl).....	1096
2. Hangi İşlemler İdare Tarafından İlga Edilebilir?.....	1098
a) Düzenleyici İşlemlerin İlgası.....	1099
aa) Hukuka Uygun Düzenleyici İşlemlerin İlgası.....	1101
bb) Hukuka Aykırı Düzenleyici İşlemlerin İlgası.....	1101
b) Bireysel İşlemlerin İlgası.....	1102
aa) Hak Yaratıcı Olmayan Bireysel İşlemlerin İlgası.....	1102
aaa) Hukuka Uygun Hak Yaratıcı Olmayan Bireysel İşlemlerin İlgası.....	1104

bbb) Hukuka Aykırı Hak Yaratıcı Olmayan Bireysel İşlemlerin İlgası	1104
bb) Hak Yaratıcı Bireysel İşlemlerin İlgası	1104
aaa) Hukuka Aykırı Hak Yaratıcı Bireysel İşlemlerin İlgası	1105
bbb) Hukuka Uygun Hak Yaratıcı Bireysel İşlemlerin İlgası	1105
B. Geri Alma	1106
1. Geri Alma Konusunda Türk Doktrini	1106
2. Geri Alma Konusundaki Danıştay Kararları	1107
a) Hukuka Aykırı İdarî İşlemlerin Ancak Makul Bir Süre İçinde Geri Alınabileceği Yolundaki Kararlar	1108
b) Hukuka Aykırı İdarî İşlemlerin Ancak Dava Açma Süresi İçinde Geri Alınabileceği Yolundaki Kararlar	1108
c) Hukuka Aykırı İdarî İşlemlerin Her Zaman Geri Alınabileceği Yolundaki Kararlar	1110
3. Geri Almanın Tanımı, Benzer Kurumlarla Karşılaştırılması, Geri Almada Yetki, Usûl, Şekil ve Geri Almanın Sonuçları	1112
4. Hangi İşlemler İdare Tarafından Geri Alınabilir?	1114
a) Düzenleyici İşlemlerin Geri Alınması	1115
aa) Hukuka Uygun Düzenleyici İşlemlerin Geri Alınması	1116
bb) Hukuka Aykırı Düzenleyici İşlemlerin Geri Alınması	1116
b) Bireysel İşlemlerin Geri Alınması	1117
aa) Hukuka Uygun Bireysel İdarî İşlemlerin Geri Alınması	1117
aaa) Hak Yaratıcı Olmayan Hukuka Uygun Bireysel İdarî İşlemlerin Geri Alınması	1117
bbb) Hak Yaratıcı Olan Hukuka Uygun Bireysel İdarî İşlemlerin Geri Alınması	1118
bb) Hukuka Aykırı Bireysel İdarî İşlemlerin Geri Alınması	1119
aaa) Hak Yaratıcı Olmayan Hukuka Aykırı Bireysel İdarî İşlemlerin Geri Alınması	1120
bbb) Hak Yaratıcı Olan Hukuka Aykırı Bireysel İdarî İşlemlerin Geri Alınması	1120
5. Geri Alma Şartları (<i>Dame Cachet</i> Kararı)	1121
a) İdarî İşlem Hukuka Aykırı Olmalıdır	1121
b) İdarî İşlem Kesinleşmemiş Olmalıdır	1121
6. Geri Alma Süresi	1124
7. Zımnî Kabul Kararlarının Geri Alınması	1125
8. Üst Makam Tarafından Geri Alma	1126
C. Hak Yaratıcı Olan ve Olmayan İşlemler	1127
1. Ayrımın Önemi	1127
2. Kazanılmış Hak Kavramı	1128
3. Hak Yaratıcı İşlem Kavramı	1128
4. Hak Yaratıcı Olmayan İşlemler	1128
a) Düzenleyici İşlemler	1129
b) Tespit Edici İşlemler	1129
c) Parasal Ödeme Kararları	1130
d) Geçici İşlemler	1130
e) Negatif İşlemler	1132
f) Müeyyide İşlemleri	1132
g) Kamu Yararı Kararı veya Kamulaştırma Kararı	1132
h) Yok Hükmünde Olan İşlemler	1133
i) Hileyle Yapılmış İşlemler	1133
j) Şarta Bağlı İşlemler	1133
Hak Yaratıcı İşlemler	1135
Hakkın Doğduğu Tarih	1135
5. Kazanılmış Haklara Saygı İlkesi (Hak Yaratıcı İşlemler) Konusundaki Türk Danıştayının Kararları	1135
a) Kazanılmış Hakka Saygı İlkesi Kanunla Aksinin Öngörülmesi Durumunda İşlemez	1135
b) Kamu Düzenine Aykırı Olan Durumlarda Kazanılmış Hak Olmaz (Kamu Düzeniyile Çatışyorsa Kazanılmış Haklara Saygı İlkesi İşlemez)	1137

c) Kamu Yararı ile Kazanılmış Haklar Çatıştığında Kamu Yararı Tercih Edilir	1139
d) İlgilinin Gerçek Dışı Beyanının veya Hilesinin Sebep Olması Durumunda Kazanılmış Hak Yoktur; İdarî İşlem Her Zaman Geri Alınabilir	1141
e) Eski Sınav Yönetmeliğinin Öngördüğü Geçme Notu Kazanılmış Hak Oluşturur ..	1141
6. Kazanılmış Haklara Saygı İlkesi Konusundaki AYİM Kararları.....	1142
a) İlgilisinin Hilesiyle Yapılmış İşlemler, Kazanılmış Hak Oluşturmaz; İdare Tarafından Her Zaman Geri Alınabilir	1142
b) Kanuna Aykırı İşlem, İlgilinin Kusuru Olmasa Bile Kazanılmış Hak Oluşturmaz	1143
c) İdarenin Kendi Hatasından Kaynaklanan Hukuka Aykırı İşlemler İlgili Lehine Kazanılmış Hak Yaradır	1144
d) İşlem Kamu Düzeniyle Çatışıyorsa, İdarenin Kendi Hatası Olsa Bile, Kazanılmış Hak Oluşmaz.....	1145
e) Eski Yönetmeliğin Uygulanmasında Kazanılmış Hak	1146
D. Koşulların Değişmesi Sonucu İdarenin İlgâ veya Geri Alma Yükümlülüğü.....	1147
1. Koşulların Değişmesinin Düzenleyici İşlemler Üzerindeki Etkisi.....	1047
2. Koşulların Değişmesinin Bireysel İşlemler Üzerindeki Etkisi	1048
3. Koşulların Değişmesi İddiasını İleri Sürme Biçimleri.....	1049
a) Dava Yoluyla	1150
b) Def'i Yoluyla.....	1150
- Koşulların Değişmesi Teorisinin Uygulanması Konusunda Kısmen Doğru, Kısmen Yanlış Bir Danıştay Kararı	1150

Bölüm 14

DÜZENLEYİCİ İDARÎ İŞLEMLER

Düzenleyici İdarî İşlemlerin Tanımı	1153
Danıştay Kararları.....	1154
Çeşitleri ve Plân.....	1154
I. İdarenin Düzenleme Yetkisi	1155
A. İdarenin Düzenleme Yetkisinin Kaynağı	1156
1. Düzenleme Yetkisi Anayasadan Kaynaklanabilir.....	1156
2. Düzenleme Yetkisi Kanundan Kaynaklanabilir.....	1157
3. Düzenleme Yetkisi Eşyanın Tabiatından Kaynaklanabilir	1157
a) Kanun Koyucunun Her Şeyi Düzenleme İmkânsızlığı	1158
b) Kamu Hizmetinin İyi İşlemesi İhtiyacı.....	1159
c) Kamu Düzeninin Sağlanması İhtiyacı	1159
d) Takdir Yetkisinin Objektifleştirilmesi İhtiyacı.....	1160
4. Türk Yargı İçtihatlarına Göre İdarenin Düzenleme Yetkisinin Kaynağı	1161
a) Danıştay	1161
b) Anayasa Mahkemesi	1162
Sonuç	1163
B. İdarenin Düzenleme Yetkisinin “ <i>Intra Legem</i> ” Niteliği: Düzenleyici İşlemlerin Kanuna Uygun Olması Özelliği.....	1164
Türk Pozitif Hukukunda Düzenleme Yetkisinin <i>Intra Legem</i> Olma Özelliği.....	1164
a) Tüzükler	1163
b) Yönetmelikler.....	1165
c) Adsız Düzenleyici İşlemler	1165
d) İstisna: KHK'ler.....	1165
C. İdarenin Düzenleme Yetkisinin “ <i>Secundum Legem</i> ” Niteliği: Düzenleyici İşlemlerin Kanuna Dayanması Özelliği	1165
1. Açıklama	1166
2. Türk Pozitif Hukukundaki Durum.....	1167
a) <i>Secundum Legem Olmak</i> (Kanuna Dayanmak) Zorunda Olan Düzenleyici İşlemler	1167

aa) Olağan Dönem KHK'leri	1167
bb) Tüzükler	1167
cc) Yönetmelikler	1168
b) <i>Secundum Legem Olmak</i> (Kanuna Dayanmak) Zorunda Olmayan	
Düzenleyici İşlemler	1169
aa) Olağanüstü Hâl ve Sıkıyönetim	1169
bb) Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi	1169
c) İdarenin Diğer Düzenleyici İşlemleri Hakkında Anayasada Bir Hüküm Yoktur	1170
3. Görüşümüz	1170
Acil ve Olağanüstü Durumlarda İdarenin Asli Düzenleme Yetkisi	1171
D. İdarenin Düzenleme Yetkisinin Mecburiliği Sorunu	1171
1. Düzenleyici İşlem Yapma Zorunluluğu	1172
Düzenleyici İşlem Yapma Süresi	1173
a) Makul Süre	1173
b) Kanunla Belirlenmiş Süre	1173
2. Düzenleyici İşlemleri İlgâ Etme Zorunluluğu	1174
E. İdarenin Düzenleme Alanı	1175
II. Olağan Dönem Kanun Hükümünde Kararnameleri	1176
A. Yetki Unsuru	1178
B. Konu Unsuru	1178
1. Anayasanın "Kanunla Düzenlenir" Dediği Konular Kanun Hükümünde	
Kararnameyle Düzenlenebilir mi?	1179
2. Bütün Sosyal ve Ekonomik Haklar Kanun Hükümünde Kararnameyle	
Düzenlenebilir mi?	1180
3. Anayasanın 91'inci Maddesin İlk Fıkrasındaki Konu Yasağının Kapsamı Nedir? ...	1181
C. Şekil Unsuru	1184
D. Usûl Unsuru	1185
1. Resmî Gazetede Yayım	1186
2. TBMM'nin Onayına Sunma	1186
3. Bakanlar Kurulu, Meclise Sunduğu KHK'yi Yürürlükten Kaldırabilir veya Değiştirebilir mi? ..	1187
4. KHK'nin TBMM Tarafından Reddedilmesi, Aynen veya Değiştirilerek Onaylanması	1187
a) Ret	1188
b) Onay	1188
c) Değiştirilerek Onay	1188
5. KHK'nin Reddi Halinde, KHK'nin İlgâ Ettiği Kanunlar ve KHK'ler Kendiliğinden Yürürlüğe	
Girer mi?	1188
F. Denetim	1190
1. Kanun Hükümünde Kararnameler Danıştay Tarafından Denetlenebilir mi?	1190
2. Anayasa Mahkemesinin Denetimi	1191
3. Kanun Hükümünde Kararnamelerin Yetki Kanunlarına Uygunluğu	
Denetlenebilir mi?	1192
4. İptal Edilen KHK'nin İlgâ Ettiği Kanunlar ve KHK'ler Kendiliğinden	
Yürürlüğe Girer mi?	1194
Görüşümüz	1194
Uygulama	1194
931 Sayılı İş Kanunu: Danıştay Üçüncü Dairesinin 9 Ocak 1971 Tarihli Kararı	1194
396, 514 ve 536 Sayılı Kanun Hükümünde Kararnameler: Danıştay Birinci	
Dairesinin 22 Eylül 1999 Tarihli Kararı	1196
Yargıtay	1197
Aksi Yönde Bir Uygulama	1197
1580 Sayılı Eski Belediye Kanununun 91'nci Maddesinin 335 Sayılı KHK ile	
İlgası ve Bu KHK'nin Anayasa Mahkemesi Tarafından İptal Edilmesi	1198
Şükrü Karatepe Kararı	1198
5. Yetki Kanunları İptal Edilen Kanun Hükümünde Kararnamelerin	
Geçerliliği Sorunu	1199
a) Anayasa Mahkemesinin İçtihadı	1200

b) Anayasa Mahkemesi İçtihadının Eleştirisi	1202
c) Görüşümüz	1204
III. Sıkıyönetim ve Olağanüstü Hâl Kanun Hükmünde Kararnameleri	1205
A. Yetki Unsuru.....	1207
1. Yetkili Makam.....	1207
2. Yetki Kanununa Gerek Yoktur.....	1207
B. Sebep Unsuru	1208
C. Şekil Unsuru.....	1209
D. Usûl Unsuru	1210
1. Resmî Gazetede Yayım, Meclise Sunma ve Onay Süresi.....	1211
2. Yayınlandıkları Gün Meclisin Onayına Sunulmayan Kanun Hükmünde Kararnameler Ne Olur?	1212
3. Olağanüstü Hâl KHK'sinin TBMM Tarafından Onaylanması veya Reddedilmesi ...	1213
a) Ret.....	1213
b) Onay.....	1213
c) Değiştirerek Onay.....	1214
4. Onaylandıktan Sonra Olağanüstü Hâl ve Sıkıyönetim KHK'leri Anayasa Mahkemesi Tarafından Denetlenebilir mi?	1214
E. Konu Unsuru	1217
1. Anayasa, m.15'ten Kaynaklanan Sınırlamalar.....	1218
2. Anayasa, m.121/3 ve 122/2'den Kaynaklanan Sınırlar: “Sıkıyönetim ve Olağanüstü Hâlin Gerekli Kıldığı Konular”	1218
“Sıkıyönetim ve Olağanüstü Hâlin Gerekli Kıldığı Konular” Nasıl Tespit Edilebilir?.....	1219
F. Süre Unsuru	1221
Kendiliğinden Yürürlükten Kalkma	1222
G. Yer Unsuru.....	1223
- Olağanüstü Hâl KHK'siyle Kanunlarda ve Özellikle Olağanüstü Hâl Kanununda Değişiklik Yapılabilir mi?.....	1227
H. Olağanüstü Hâl ve Sıkıyönetim KHK'leri Anayasa Mahkemesi Tarafından Denetlenebilir mi?	1229
1. Yargısal Denetim Yasağının Eleştirisi ve Savunulması.....	1229
2. Yargısal Denetim Yasağının Anayasa Mahkemesi Tarafından Aşılması	1230
3. Anayasa Mahkemesi Kararlarının Eleştirisi	1232
a) Olağanüstü Hâl KHK'si Olmanın Kriteri	1233
b) “Dönüştürme (<i>Conversion</i>) Kuramı”	1236
c) İptal İsteminin Yetkisizlik Nedeniyle Reddi Gerekir.....	1237
IV. Tüzükler	1237
A. Yetki	1238
B. Sebep.....	1238
C. Konu.....	1239
D. Usûl.....	1240
1. Aslî Usûl Şartı: Danıştayın İncelemesi	1240
2. Danıştayın İnceleme Kararının İstisnâ Niteliği	1240
3. Danıştayın İncelemesinin Kapsamı: “Kanuna Uygunluk” mu, “Yerindelik” mi?	1243
E. Şekil	1245
F. Yargısal Denetim.....	1246
V. Yönetmelikler	1246
A. Yetki	1247
1. Yetkili Makamlar: Başbakanlık, Bakanlıklar ve Kamu Tüzel Kişileri	1247
2. Bakanlar Kurulu Yönetmelik Çıkarabilir mi?	1248
3. Tüzel Kişiliği Bulunmayan Kamu Kuruluşları Yönetmelik Çıkarabilir mi?	1248
4. Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı Yönetmelik Çıkarabilir mi?	1251
5. Yüksek Mahkemeler Yönetmelik Çıkarabilir mi?	1251

B. Konu.....	1253
C. Sebep.....	1253
Kanun, Yönetmelik Çıkarılmasını Öngörmüş ise, Yönetmelik Yerine Genelge Çıkarılamaz	1255
D. Usûl.....	1256
E. Şekil	1256
Resmî Gazetede Yayımlanması	1256
Resmî Gazetede Yayımlanmamanın Müeyyidesi	1258
Yönetmeliklerde Değişiklik ve İlganın de Resmî Gazetede Yayımlanması Gerekir.....	1259
F. Denetim	1259
VI. İdarenin Diğer Düzenleyici İşlemleri: “Adsız Düzenleyici İşlemler”	1260
İç Düzen İşlemi Niteliğinde Olan Düzenleyici İşlemler Konumuz Dışında Kalır	1260
A. İdare, Adsız Düzenleyici İşlem Yapabilir mi?	1261
Doktrin	1263
Anayasa Mahkemesinin İçtihadı	1262
Kanunun Tüzükle veya Yönetmelikle Düzenlenmesini Öngördüğü Konular Adsız düzenleyici İşlemlerle Düzenlenemez.....	1263
B. Adsız Düzenleyici İşlemler Hangi Hukukî Rejime Tabidir?.....	1264
Anayasa Mahkemesi.....	1264
Kanımızca	1265
1. Adsız Düzenleyici İşlemler Tüzüklerin Hukukî Rejimine Tabi Tutulamazlar.....	1265
2. Adsız Düzenleyici İşlemler Yönetmelikler Hukukî Rejimine Tabi Tutulabilir	1265
VII. Düzenleyici İdarî İşlemler Arasında Hiyerarşi Sorunu.....	1267
A. Düzenleyici idarî İşlemler Arasındaki Hiyerarşik Sıra: KHK, Tüzük, Yönetmelik ..	1268
1. Kanun Hükmünde Kararname>Tüzük	1268
2. Tüzük>Yönetmelik.....	1268
3. Yönetmelik=Adsız Düzenleyici İşlemler.....	1268
B. Kanun Hükmünde Kararnamelerin Kendi Aralarında Hiyerarşi Yoktur	1269
C. Tüzüklerin Kendi Aralarında Hiyerarşi Yoktur.....	1269
D. Yönetmeliklerin ve Adsız Düzenleyici İşlemlerin Kendi Aralarında Hiyerarşi Sorunu ...	1270
1. Bakanlar Kurulu Düzenleyici İşlemleri, Başbakanlık ve Bakanlık Düzenleyici İşlemlerinden Üstündür	1271
2. Başbakanlık Düzenleyici İşlemleri, Bakanlık Düzenleyici İşlemlerinden Üstündür ...	1271
3. Bakanlık Düzenleyici İşlemleri, Bakanlığın Hiyerarşisine Tabi Makamın Düzenleyici İşlemlerinden Üstündür	1271
4. İdarî Hiyerarşide Aynı Düzeyde Yer Alan İki Makamdan Çıkan Düzenleyici İşlemler Arasında Hiyerarşi Yoktur.....	1272
5. Aynı Makamdan Çıkan Düzenleyici İşlemler Arasında Hiyerarşi Yoktur	1272
E. Merkezî İdarenin Düzenleyici İşlemleri İle Yerinden Yönetim Kuruluşlarının Düzenleyici İşlemleri Arasında Hiyerarşi Var mıdır?.....	1273
Hiyerarşi Değil, Vesayet İlişkisi	1273
Çatışmanın Çözümü.....	1274
Düzenleme Yetkisinin Tedahülü.....	1274
F. Çeşitli Yerinden Yönetim Kuruluşlarının Düzenleyici İşlemleri Arasında Hiyerarşi Var mıdır?.....	1275
1. Yer Yönünden Yerinden Yönetim Kuruluşlarının Düzenleyici İşlemleri Arasındaki Çatışma ve Çatışmanın Çözümü	1276
2. Hizmet Yönünden Yerinden Yönetim Kuruluşlarının Düzenleyici İşlemleri Arasındaki Çatışma ve Çatışmanın Çözümü	1276
3. Yer ve Hizmet Yönünden Yerinden Yönetim Kuruluşlarının Düzenleyici İşlemleri Arasındaki Çatışma ve Çatışmanın Çözümü	1276
G. Bireysel İşlemler ile Düzenleyici İşlemler Arasındaki Hiyerarşi	1277
1. Üst Makamın Düzenleyici İşlemleri Alt Makamın Bireysel İşlemlerinden Üstündür ..	1277
2. Bir Makamın Düzenleyici İşlemleri, O Makamın Bireysel İşlemlerinden Üstündür....	1277

3. Alt Makamın Düzenleyici İşlemleri, Üst Makamın Bireysel İşlemlerinden Üstündür .	1279
4. Vesayete Tâbi Makamın Düzenleyici İşlemleri, Vesayet Makamın Bireysel İşlemlerinden Üstündür	1280
VIII. Adliye Mahkemeleri İdarenin Düzenleyici İşlemlerinin Hukuka Uygunluğunu İnceleyebilir mi?.....	1281
IX. Fransa’da İdarenin Düzenleyici İşlemleri.....	1286
A. Cumhurbaşkanının Olağanüstü Hâl Kararnameleri (m.16)	1286
B. Ordonanslar (m.38)	1287
C. Özerk Yönetmelikler (m.37)	1288
D. Kanunları Uygulama Yönetmelikleri	1289
E. Başbakanın Kolluk Yönetmelikleri	1291
F. Bakan Yönetmelikleri.....	1292
1. Bakanlara Kanunla Düzenleme Yetkisi Verilebilir.....	1292
2. Bakanların Hizmet Şefi Sfatıyla Düzenleme Yetkisi	1292
G. Mahallî İdarelerin Düzenleyici İşlemleri	1293
H. Diğer Makamların Düzenleyici İşlemleri	1294
BİBLİYOGRAFYA	1297
DİZİN	1197
A. Kavram Dizini.....	1197
B. Anayasa Mahkemesi Kararları Dizini	
C. Danıştay Kararları Dizini	
D. Uyuşmazlık Mahkemesi Kararları Dizini.....	
E. Fransız Danıştay Kararları Dizini.....	
YAZARIN ÖZGEÇMİŞİ VE YAYIN LİSTESİ	

ŞEMALAR LİSTESİ

ŞEMA 1.1: Devlet Organları	31
ŞEMA 1.2: Devletin Hukukî Fonksiyonları	43
ŞEMA 2.1: İdare Hukukunun Kaynakları.....	67
ŞEMA 2.2: Lâiklik İlkesi	112
ŞEMA 2.3: Hukuk Devletinin Gerekleri	122
ŞEMA 3.1: Yönetim İlkeleri	159
ŞEMA 3.2: Hukukta Kişi Türleri	162
ŞEMA 3.3: Kamu Tüzel Kişileri	162
ŞEMA 3.4: Merkezden Yönetim-Yerinden Yönetim İlkeleri Bakımından Kamu Tüzel Kişileri .	185
ŞEMA 3.5: Kişi Topluluğu-Mal Topluluğu Olmasına Göre Kamu Tüzel Kişileri	186
ŞEMA 3.6: Hiyerarşik Yetkiler	201
ŞEMA 3.7: Vesayet Yetkileri	218
ŞEMA 3.8: Hiyerarşi ve Vesayet	232
ŞEMA 4.1: T.C. İdarî Teşkilâtı	237
ŞEMA 4.2: Merkezî İdare (Devlet İdaresi)	241
ŞEMA 4.3: Yerinden Yönetim Kuruluşları.....	361
ŞEMA 5.1: Türkiye’de Belediye Türleri (5747 sayılı Kanundan Önce).....	414
ŞEMA 5.1: Türkiye’de Belediye Türleri (5747 sayılı Kanundan Sonra)	414
ŞEMA 6.1: Kamu Kurumları	566
ŞEMA 7.1: İdarî İşlemler.....	616
ŞEMA 8.1: İcraî Olmayan İşlemler	704
ŞEMA 8.2: İç Düzen İşlemleri	717
ŞEMA 9.1: Yetki Unsurunda Sakatlık Halleri	809
ŞEMA 10.1: İdarî İşlemlerin Hukuka Aykırılığının Müeyyideleri	1002
ŞEMA 11.1: İdarî İşlemlerin İlgilerine Duyurulması	1052

ŞEMA 11.2: İdarî İşlemlerin İlgilerine Duyurulmasının ve Duyurulmamasının Sonuçları ...	1056
ŞEMA 12.1: İdarî Kararların İcrası	1070
ŞEMA 12.2: Re'sen İcrada Hukuka Aykırılığın Müeyyidesi	1077
ŞEMA 13.1: İdarî İşlemleri Sona Erdiren Sebepler	1091
ŞEMA 13.2: İdarî İşlemlerin İlgası	1099
ŞEMA 13.3: İdarî İşlemlerin Geri Alınması	1115

TABLolar LİSTESİ

TABLO 3.1: Yerinden Yönetim ile Federalizmin Arasındaki Farklar	154
TABLO 3.2: Merkezden Yönetim ve Yerinden Yönetimin Özellikleri	155
TABLO 3.3: Yer Yönünden Yerinden Yönetim Kuruluşları ile Hizmet Yönünden Yerinden Yönetim Kuruluşları Arasında Karşılaştırma	157
TABLO 3.4: Merkezden Yönetim ile Yerinden Yönetimin Arasında Yarar-Zarar Değerlendirmesi	159
TABLO 3.5: Özel Hukuk Tüzel Kişileri ile Kamu Tüzel Kişilerinin Karşılaştırılması	162
TABLO 3.6: Devlet İle Diğer Kamu Tüzel Kişileri Arasındaki Yetki Dağılımı.....	168
TABLO 5.1: 5747 sayılı Kanundan Önce ve Sonra Belediye Sayıları.....	412
TABLO 9.1: Bağlı Yetki, Değerlendirme Marjı ve Takdir Yetkisi	947
TABLO 10.1: Batıl-İptal-Butlan.....	1003
TABLO 10.2: Sakatlık Türleri ve Müeyyideleri	1023
TABLO 14.1: İdarenin Düzenleyici İşlemler Arasında Bir Karşılaştırma	1259

KUTULAR LİSTESİ

KUTU 2.1: “Tutulmuş Adalet” – “Devredilmiş Adalet” Sistemleri	54
KUTU 2.2: Kişilere Nüfus Memurluklarınca Dininin Sorulması.....	113
KUTU 2.3: Din Eğitimi Meselesi	115
KUTU 2.4: AİHM'nin Zorunlu Din Eğitimi Hakkında Hasan ve Eylem Zengin v. Türkiye Kararı	116
KUTU 3.1: Demokrasi Kamu Kurumları İçin Gerekli mi?.....	187
KUTU 4.1: Sayıştayın Mahallî İdareler Üzerindeki Denetimi	316
KUTU 6.1: Mahallî İdarelerin Kurduğu İşletme ve Şirketler.....	568
KUTU 6.2: KİT Personeli.....	572
KUTU 6.3: KİT'lerin Özelleştirilmesi	573
KUTU 6.4: Yükseköğretim Teşkilâtı	577
KUTU 6.5: Vakıf Üniversiteleri	578
KUTU 6.6: Radyo ve Televizyon İdaresi.....	581
KUTU 6.7: Türkiye Futbol Federasyonu	590
KUTU 6.8: Kamu Denetçiliği Kurumu	591
KUTU 6.9: Bütçe Çeşitleri Ve Bütçelerine Göre Kamu Kurum Ve Kuruluşları.....	598
KUTU 9.1: Fransa'da Geçici Yetki Devri Kararnamesi Örneği	774
KUTU 9.2: Fransa'da İmza Devri Kararnamesi Örneği.....	775
KUTU 9.3: Fransa'da İmza Devri Kararı Örneği.....	776
KUTU 9.4: Türkiye'de İmza Yetkisi Devri Örneği	778
KUTU 9.5: Kurul Toplantılarının Açıklığı	808
KUTU 9.6: Genel İdarî Usûl Kanun Tasarısına Göre İdareye Başvuru Hakkı, Başvuru Şekli, Başvurunun Yapılacağı Yer.....	850
KUTU 9.7: Genel İdarî Usûl Kanun Tasarısında Dinlenilme Hakkı.....	868
KUTU 9.8: Bilgi Edinme Hakkı	876
KUTU 12.1: Fransa'da Cebrî İcra: SaintJust Kararı	1074

